46ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 473 — Կ. ՊՈԼԻՍ, 1/14 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1902 — ՈՒՐԲԱԹ — 13 ՇԱՊԱԼ I ԹՇՇՐԻՆԸ ՍԱՆԻ 1318

JOURNAL ARMÉNIEN
MANZOUMÉI-EFKIAR
38, Grand' Rue de la S-Porte, 38
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պողջ Ալի մահալէսի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ եւ չեն արուիր։

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԳԻՐ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ. ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ. ԳՐԱԿԱՆ. ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیجه یومی وسیاسی غزتهدر
صاحب امتیازی : اوحانس فرید
اداره خانهسی : باب عالی جادهسنده نومرو ۲۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Ցարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղր.	50 ղ.
Գաւառաներու համար	103 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր	13 ֆ.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 գրուշ,
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար
մասնաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ — "ՄԱՆԶՈՒՄԷ,, ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ՔԱՍԻՄԻ
ՏԵՂԱՅԻՆ-ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ
ՆՈՐ ՎԷՊԸ
ԿՆՃՌՈՏ ՀԱՆԳՈՅՑ ՄԸ՝

Ժողովրդային պարզ լեզուով ՔԷՕՐ ԿԱՊ ըսել է։ Այս նոր վէպը այնքան նրբին դարձուածներ ու հեստաfrfrաcարժ պատկերներ ունի որ ուշադրութիւնը լարուած կը պահէ միշտ ընթերցողին, որ ամէն օր պիտի հարցնէ թէ ինչպէս պիտի բակուի արդեօք ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ այս

ԿՆՃՌՈՏ ՀԱՆԳՈՅՑ ՄԸ՝

ԱՍՈՒԼԻՍՆԵՐ

ՆԱՊԼԱԳՐԻ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒՄԸ

Եթէ երբեք մամուլին ուշադրութեան յանախակի առարկայ դառնալը բարեբաղդութիւն մը ըլլար ո՛ւ է հասատութեան համար, պիտի ըսէի թէ մեր վարժարանները ամէնէն բարեբաղդ հաստատութիւններն են։ Չէ՛ մի որ մեր մամուլը ուրիշ ամէն բանէ աւելի ահնցնով կը զբաղի։

Եւ որչա՛փ մանրամասնութիւններ՝ որոնք այդ առթիւ կը քննուին, կը քննադատուին, կ'ուսումնասիրուին, կը գովուին կամ կը ձաղկուին։ Տեսչարանին սկսեալ մինչեւ ճեմիչները, մեր վարժարանները գաղտնիք մը չունին մեզի համար։ Ամէն բան հոլանի կերպով մը կը նկարագրուի անընդհատ։ Գիտենք օրինակի համար թէ այսինչ վարժարանին պատուհանը քանի՛ սանդիմիր աւելի լայն կամ բարձր է այն ինչ վարժարանին պատուհաններէն։ Գիտենք թէ այսինչ թաղին վարժարանին ախտակամածները քանի՛ գամով ագուցուած են իրենց հիմ կազմող գերաններուն, և թէ այսինչ վարժարանին բակն ու ճեմիչները տարին քանի՛ անգամ կը մաքրուին։ Աւելի մանրամասնութեանց սիրահարներ՝ եթէ երբեք վարժարանի մը ամենաուշիին իրանին տլմագիծը չեն յայտնած մեզի, գոնէ, երկար ուսումնասիրութեանց ետքիւ, երեւան հանած են թէ սա կամ սա վարժարանին տանեսա ազբոր յոլորը ճիշդ հարիւր քսանրեսաթը և երեքքսորդ ծալքունի։ Տակաւին կան ոմանք կը տեղեկացնեն թէ այս կամ այն վարժարանին տրահները քանի՛ խոյնարդ մէթր օդ կ'առնեն, թէ քանի՛ միլիոն փոշի կը թեւածի այդ օդին մէջ, թէ օրը քանի՛ ճանճ կամ մժեղ կը մանէ անկէ ներս։

Միեւնոյն բանը մեր ուսուցիչներուն ու դասագիրքերուն համար։ Եւ չիտակը ասոնք բովանդակ մարդկութեան մեղքերէն աւելի են։ Կարդ մը վասաւելի վիճակագրութիւններ մեզի յայտնած են թէ մի՛ միայն Պոլսոյ մէջ պաշտօնավարող հայ ուսուցիչներուն և բուսուցչուհիներուն քանակական մասերը քով քովի դնելով կարելի է կարել այն հեռաւորութիւնը որ գոյութիւն ունի Ուսումն. Խորհրդոյ իւրաքանչիւր անդամին խառնուածքին, զարգացման ու կրթելու եղանակին միջեւ։ Արդ, չընելով սակառի դրութեան վերջ մը չտային։ Հիմա ալ, շատ տեղեր միեւնոյն բանն է, հոգ չէ թէ տարբեր ձեւերու, տարբեր երեւոյթներու տակ։

* * *

Կ'ըսեն այսօր թէ բոլոր այդ կանոնագիրները, կազմականէն սկսեալ մինչեւ ամէնէն անկազմականները, բարիքներ են մեր վարժարաններուն համար։ Թէ պէտք է որոշակի ճշդուած ըլլայ օրական քանի՛ ժամ աշխարհագրութիւն, քանի՛ ժամ քիմիաբանութիւն, քանի՛ ժամ թուաբանութիւն, լեզու, և այլն ուսուցուելիքը։ Թէ զոր օրինակ բնական գիտութեան իրաւունքը պէտք չէ՛ խլէ գեղագրութիւնը։ Թէ տղան դպրոցէն ելլելուն՝ անպատճառ գլխուն մէջ սաչափ խորանարդ միլիմէթր պատմութիւն, սաչափ խորանարդ միլիմէթր բուսաբանութիւն և այլն զետեղած ըլլայ, իբր թէ ուղեղ ըսուածը կահաւորելիք սալոն մը ըլլար։ — և թէ այսինչ կամ այսինչ տարիքին՝ տղան պէտք չէ՛ բնաւ սա կամ սա առարկան նախապէս ճշդուածէն աւելի ուսած ըլլայ։ Տղան ասանկով կը կազմուի, —կ'առարկեն։ Հակառակը չեմ ուզեր պնդել, բայց միւս կողմէ ալ կը մտածեմ թէ այսչափ տարիէ ի վեր չեն կրցած կազմել ա՛յնչափ տղայ, որչափ որ կազմարար մը պիտի կրնար գիրք կազմել միակ շաբթուան մէջ։

Եւ արդէն, բոլոր այդ մանրամասնութեանց ու խնդմանց սիրահարները ի՞նչ պիտի կրնային պատասխանել, եթէ երբեք իրենց հարցուելու ըլլար թէ այդ ամէնուն մէջ ինչո՞ւ հոգ չէ թէ պզտիկ, աննշան ղանք մը չի տեսնուիր՝ Նկարագրի դասատարակութեան նուիրուած։ Կ'ընդունիմ թէ ամէն բան ունին մեր վարժարանները, մինչեւ իսկ իրենց ճեմիչներուն մաքրութեան հոգածու անձեր, բայց չեմ գիտեր ինչո՞ւ անոնց մէջ ոչ ոք ուշադրութեան առարկայ կը դարձնէ Նկարագրի դասատարակութիւնը, ամէնէն էականը զոր վարժարան մը կրնուած ըլլար տալ իր աշակերտներուն։ Այն բոլոր կանոնագիրները որոնք հաստատուած են մեր վարժարաններուն համար, երբեք նկատի առած են այս կէտը։ Մեր ո՞ր վարժարանին վարիչը այսօր պիտի կրնար յաւակնիլ թէ իր պատասխանատուութեան տակ գտնուող կրթական հաստատութեան մէջ հոգ կը տարուի Նկարագրի դասատարակութեան։ Ի՞նչ կը մտածուի տղուն հոգին իսէալ կատարելութեան մը և բարձրութեան մը հասցնելու համար։ Ի՞նչ կը խորհուի տղուն բնաւորութիւնը անխարդախ, անկեղծ և ուղիղ վիճակի մը տանելու համար։ Ի՞նչ կը փորձուի տղուն զօրատար, և իր զօրաւորութեան գիտակցութեամբը հպարտ հոգի մը տալու համար։

Մեր վարժարաններուն մէջ ո՛չ թէ միայն Նկարագրի դասատարակութիւնը զանց առնուած է, այլ անոնց ուսուցման եղանակը, վարչութեան կերպը, պաշտօնէութիւնը, մէկ խօսքով անոնց ամբողջութիւնը հակառակ է այդ դասատարակութեան։ Ուսուցիչ մը հոս՝ երկար տարեն ուրիշ ուսուցչի մը պաշտօնին աչք տնկած, վերջապէս կը յաջողի անոր տեղը անցնիլ, և անոր նկատմամբ երեւակայուելիք ամէնէն ագեղ տկնարկութիւնները կը սկսի ընել աշակերտներուն առջեւ։ Վարժուհի մը ասդին՝ իր խնամքին յանձնուած աշակերտուհիներուն կը բամբասէ միեւնոյն վարժարանին մէջ պաշտօնավարող, և միեւնոյն աղջիկներուն կրթութեան հոգը սատանած ուրիշ վարժուհի մը։ Ուսուցիչ մը կը փոխուի. նորեկը վարել կուտայ հինին գործածած դասագիրքերը, և կարգ մը էնսաֆի նկատումներով՝ տղոց առջեւ արդարացնել կը ճգնի իր այդ ընթացքը։ Տղաքը դպրոցէն տուն ճամբայ կ'ելլեն, կարգով կամ առանձինն, և իրենց ուսուցիչները կը տեսնեն ա՛յն տեսակ տեսարներ՝ որոնց առջեւէն անցնիլն իսկ նոյն այդ ուսուցիչները արգիլած էին իրենց։ Ցետոյ, ամէն վարժարանի մէջ, քիչ մը ամէն ուսուցչի համար, ըլլան, կին կամ էրիկմարդ, շաբթուան մէկ օրը չանցնիր առանց հայհոյութեան, առանց սատխասութեան, առանց կեղծիքի, առանց քսութեան և ստոնութեան։ Տեղ մը կռիւ՝ տասը ղրուշի համար, ուրիշ տեղ հակառակութիւն՝ ա՛լ աւելի անչնչան գումարի մը համար, կռիւ ուսուցիչներուն միջեւ, կռիւ ուսուցիչներուն և անօրէններուն միջեւ, կռիւ հոգաբարձուներուն հետ,—և ամէնէն աղտոտ, ամէնէն անասելի դրուագներով։

Բոլոր ասոնք աղոցմէն գաղտնի չեն մնար, ընդհակառակը. անոնց աչքին կ'երեւան ա՛յնչափ մեծ համեմատութիւններով, որչափ որ չպիտի երեւային բնաւ խելահասի մը փորձառու աչաղութեան. կը դիտեն, կը տեսնեն, կը պատմեն իրարու, կը գնահատեն և հոգեբանա՛լան կարողութեամբ մը՝ որ բնաւոր բան մըն է տղոց մեծամասնութեան քով, կը հասկնան այն պատճառները՝ որոնք իրենց աչքին առջեւ պարզուող այդ ագեղ տարաքներուն ծնունդ տուած են։ Ըմբռնում մը՝ որ մեր մէջ չատ տարածուած է, այնպէս կարծել կուտայ թէ տղան չատ բան չի կրնար ըմբռնել, և թէ հետեւաբար վասագ մը չի ծագիր անոնց ներկայութեան կարգ մը անխոտովանելի գործերու կատարումին։ Երեւակայուելիք ամէնէն ծուռ ըմբռնումն է ասիկա։ Տղան աւելի չհասկցածին է որ կը փարի, քան թէ հասկցածին։ Բան մը կը տեսնէ կամ կը լսէ ու չի կրնար ըմբռնել. անկէ անդին՝ այդ անըմբռնելիութիւնը երբեք իր խռովքը չի բաժներ անկէ։ Կը լրտեսէ, խօսք մը այսօր կ'իմանայ, կտոր մը բան վաղը կը տեսնէ, կը տրամաբանէ, և չատ չանցած ա՛յն աստիճան լաւ կը հասկնայ այդ անըմբռնելի իրողութիւնը կամ խօսքը՝ որչափ թերեւս չպիտի հակառակ իրեն բացատրուելու պարագային։ Ամէնքս ալ վերջապէս անցած ենք այդ չրջանէն, գիտենք թէ ի՞նչ է տղայութիւնը, և այս տարիքին՝ ա՛լ բնաւ պատճառ մը չունինք ինքզինքիս խաբելու։

* * *

Արդեօք օր մը պիտի լեցուի՞ մեր վարժարաններուն այդ գլխաւոր պակասը։ Կը տարակուսիմ չիտակը, որովհետեւ մեր ուսուցչական մարմինը՝ որմէ միայն կախուած է Նկարագրի դասատարակութեան գործը, կազմուած, պատրաստուած է այդ դասատարակութեան էապէս հակառակ պայմաններու մէջ։ Ինքն իսկ աննկարագիր ամբողջութիւն մըն է, և, Նկարագրի դասատարակութեան տեսակէտով, օգուտ աւելի՝ քան միայն կրնայ ծագիլ իրմէ, ինչպէս պիտի ցանամ ցոյց տալ յաջորդ Ասալիսով մը։

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ ՆԱՐԵԿԸ

Միմիսն «Մանզումէ»ի այն ընթերցողներուն յատուկէ, որոնք թիւ 4314ն սկսեալ թերթ կը գնեն։ Աշխարհաբար Նարեկը բացէն պիտի չծախուի։

ԱՌԱՏԻՍՈՒՐԻ ԱՇԵՆԱՐՀԷՆ

ՀԱՄՊՈՒՐԿԷՆ ՊՈԼԻՍ

Առեւտրական թերթ մը «Աւստրիական վաճառականութիւն» խորագրին տակ սա հատուածը գրած էր։— «Աւստրահունգարիոյ վաճառականները ու ճարտարագործները, մեծ ցաւ կ'ըզգան տեսնելով որ գերմանական երկաթուղոյ ու չոգենաւային հաղորդակցութիւններն ու փոխադրութիւնները այն ասիճան կատարելութեան հասած են, որ աւստրիական արտադրութիւններն իսկ չատ անգամ, փոխանակ Թրիէսթէի աւստրիական նաւահանգիստին բերելու, գերմանական Համպուրկի ճամբան կը նախընտրեն։

Աւստրիական մեծ առներու պետեր՝ այս մասին ձեռնարկներ ըրին երկաթուղոյ և Լոյտի չոգենաւային ընկերութեանց քով. երկաթուղիները թէպէտ գոհացուցիչ զեղչեր ընելու որոշմամբեր եղան, սակայն Թրիէսթէի Լոյտի ընկերութիւնը իր տրուած թեանց գիները Համպուրկի գերման չոգենաւային ընկերութեան արեւելեան գծին սակացոյցին հաւասարցնելու չափ միայն զեղչ մը ընել յանձն առաւ։ Բայց պէտք չէ մոռնալ թէ, Թրիէսթէէն կ. Պոլիս, 2500 ծովային մղոն աւելի մօտ է քան Համպուրկէն Պոլիս։

Սոյն հատուածին հակառակ, 1899ին, Աղեքսանդրիոյ գերման հիւպատոսը տեղեկագիր մը տուած էր և կը գրէր թէ, «Արեւելքի գօմիսիոնէներ, աւստրիական երկաթուղիներէ բացէն գօմիսիոն մը առնելու համար, գերման գործարաններու տուած հրամաններն franco Bord Triest կ'ընեն, որով գերման գործարանատէրներ ստիպուած իրենց արտադրութիւնները նոյն ճամբով ընելու, չեն կրնար օգտուիլ Համպուրկի գծին դիւրութենէն ու ժամանութենէն։ Գօմիսիոնէները կ'ուզեն թէ Համպուրկի ճամբան անբաղդատելի ըլլալու չափ երկար է Թրիէսթէէն, որ իրապէս չէ էն. էն.»

Որչափ որ սոյն երկու գրութեանց պարունակութիւններն իրարու հակասական ըլլան, կ'երեւայ թէ գերման փոխադրութեան ընկերութիւնները երեք տարիէ ասդին բաւական հսկայ քայլեր առած են, որովհետեւ այս օրերս զարմանօք տեսանք որ, Պոլսէն երկաթուղիով 48 ժամ հեռու գտնուող վիենական գործարանի մը 30 սեպտեմբեր թուական կրող հաշուեցոյցով ապրանք մը փոխանակ իր բնական նաւահանգիստէն, Թրիէսթէէն Պոլիս գալու, կ'երթայ Համպուրկ ու հոն Սեպտեմբեր 30ին գերման Տէօյչէ Լէվանթէ Լինիէ ընկերութեան չոգենաւը բեռցուելով կու գայ Պոլիս Հոկտ. 28ին։ Ինչ որ ճիշդ Պահեստաքուէ՝ դիմաց՝ Քարաքէօյ երթալու համար, Ունգարան երթալ ու հոն կամուրջէն անցնելով Ազգապաքուէ Քարաքէօյ երթալու նման գործ մըն է։

Ինչ որ ալ ըլլայ իրողութիւնը, գերման փոխադրութեան ընկերութեան յաջողութիւնն գնահատելու և ապագային մէջ անոնց ունենալիք դիրքը գուշակել կարենալու համար կ'արժէ ակնարկ մը նետել Համպուրկ և Թրիէսթէ քաղաքներուն, անցեալ դարու մէջ ունեցած առեւտրական դիրքերուն և դիրքին վրայ։

Աւստրիոյ մայրաքաղաքէ՝ Վիեննա, մէկ կողմէն գերման մեծ քաղաքներու, և միւս կողմէ Պոլսոյս Արեւելեան չատ մը հրապարակներու մէջտեղը ունեցած դիրքովը, մինչեւ Խրիմեան պատերազմը (1856) ամբողջ արեւելքի վաճառականութեան կեդրոնն ու մենաշնորհեալ տեղն էր։ Իր հաղորդակցութեան ճամբաներն էին Դանուբ գետը ու մանաւանդ Թրիէսթէի նաւահանգիստը։

Թրիէսթէ ցամաքային Եւրոպայի կեդրոնը, Միջերկրական ծովուն վրայ, կարծես արեւմտեան Եւրոպան արեւելեան մասին հետ հաղորդակցութեան մէջ դնելու համար յատկապէս շինուած էն բնական միջնորդ համարն է։ Ան ոչ թէ միայն աւստրիոյ, այլ նաեւ արեւելք երթալիք ապրանքներ համար, Գերմանիոյ նաւահանգիստը եղած է, և գերման գործարաններու արտադրութիւնք դեռ քանի մը տարիներ առաջ կը փոխադրուէին աւստրիական Լոյտի չոգենաւասրով։ Տոյ ը-դ-ը-ը-ը-ը 1836ին Թրիէսթէի մէջ կազմուած է և 1837 Մայիս 16ին առաջին անգամ ըլլալով Լոյտի չոգենաւ մը եկած է Պոլիս, և արեւելեան նաւահանգիստները։

Կէս դար առաջ գերման անասգէաներ կը դուսանէին թէ Գերմանիոյ գործարանները, արուեստի ու վաճառականութեան մասին արեւելքի մէջ կրնան Անգլիոյ հետ մրցիլ, եթէ փոխանակ ծովու վրայ անոր քարերուն հետեւելու և Համպուրկէն կամ անգլիական Ճիպրալթարէ անցնելու, իրենց արտադրութիւններն Աւստրիոյ ճամբով Թրիէսթէէն փոխադրեն, որ ոչ միայն Աւստրիոյ, այլ նաեւ գերման վաճառականութեան նաւահանգիստն է կ'ըսէին։

Նոյն իսկ Պիզմարք 1866ին Իտալիոյ հետ կնքած պաշտպանողական և յարձակողական դաշնադրութեան պահանջած էր թէ, Թրիէսթէ է՝ և ամէն պարագայի մէջ պիտի մնայ գերման նաւահանգիստ մը և ով որ անոր վրայ ձեռք դնէ, գերման սուրին ծայրն պիտի հանդիպի։

Թրիէսթէցիք նոյն հաւատքը ունէին և մինչեւ իսկ հոն տեսարակ մը հրատարակուած է, ուր գրուած է թէ Գերմանիոյ պատերազմական նաւերուն համար Թրիէսթէ ամէնէն յարմար նաւահանգիստն է։

Այսպէս մինչեւ Ֆրանքֆուրգերման պատերազմը, Թրիէսթէ եղած է Ա-

)(56)(

ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԹԵՐԹՕՆԸ

ՄԱՐԹ ՄԱՐԻՈ

Ալոյզ ՄՈԼՈՐԱՆՔԸ

Թ.

Ընդվզում

Իրարու երթ խոստումներնուն անուշ միտասիվը տոգորուած կը քալէին երկու երիտասարդ բարեկամները, բոլոր ուշադրութիւն չընելով ցանկապատին անդիի կողմը։

Նուիրներին բան մը չէին նշմարեր, ա՛նքան թաղուած էին իրենց սէրին մէջ։

Երբ Բոլէթ գեանի հողին բարձր մէկ կոյտին վրայէն անցած ատենը նշմարեց Պ. Լարոշը, արդէն հաղիւ քանի մը քայլ մնացած էր իրենց և անոր մէջտեղ։

Վաճառականը նո՛ր բաժնուած էր իր բարեկամներուն մէկէն, որուն հետ կէս ժամ մը պտտած էր ցանկապատին դուրսի կողմը։

Երբ Լիւքսէնպուրկի բարձունքը ելաւ, մեքենօրէն պարտէզին ներսը ուղղուեցան ակնարկները, և ա՛նմիջապէս նշմարեց իր աղջիկը, Բոլէթը, ու զինուորականը՝ որուն համար չի վարանեցաւ ինքնին ըսելու թէ էմմանան էր։

Անմիջապէս արիւնը գլուխը ցատկեց։

Սպառնալիքներ ընելու որոշումով լեցուեցաւ Պ. Լարոշին ուղեղը, և զայրոյթէն փրփրած պարտէզին դուռին կողմը ուղղեց քայլերը՝ երթալ միանալու համար իր աղջիկին։

Խեղճ Ժանին դէմքը յանկարծ մեռելի գոյն մը առաւ, և սոսկումով համակուած ուշաթափ զգաց ինքզինքը։

Հօրը կատաղի ակնարկներուն աղդեցութիւնը կրած էր վայրկեանաբար։

—Աստուա՛ծ իմ... Ի՞նչ կայ հա՛յրիկ..., ըսաւ վախնալով։

—Ի՞նչ պիտի ընէ արդեօք Պարոնը..., ըսաւ Բոլէթ՝ Պ. Լարոշին աղջիկին կողմը երթալը տեսնելով։

Ժան՝ կարծես քարացած, այդ պահուն գետնին տակը մտնալը պիտի նախընտրէր։

Լիւսիէն գանէ լաւ ընդունելութիւն մը ընելու համար, ա՛րդէն առջի վայրկեանէն իսկ ձգած Ժանին թեւը, վաճառականին առջեւը անցաւ, որպէսզի գէթ առաջին յանդիմանութիւնը ի՛նք ընդունի, և քիչ մը բարկութիւնը իջնայ Պարոնին։

Երկչոտ և չփնթած բարեւեց Ժանին հայրը, կասկածելով որ ան ալ իր աղջիկին պէս պիտի խաբուէր իր էմմանտին հետ ունեցած նմանութենէն։

—Պարո՛ն Լարոշ..., ըսաւ կակազելով. Ձեր Օր. աղջիկին հանդիպելու հաճոյքը ունեցայ պահ մը առաջ... Եւ այնքան երկար ատենէ ի վեր...։

Պ. Լարոշ երիտասարդին վրայ ակնարկ մը նետեց՝ որուն կատաղութեան կը միացներ նաև արհամարհանք մը. և առա՛նց երեք ականջ տալու անոր խօսքին, իր աղջիկին դարձաւ.

—Ա՛յա՛նկ պատարագի կերթաս հէ՞ գուն..., ըսաւ խիստ դէմքով մը՝ ուրկէ բարկութիւնը որոշ կը կարդացուէր։

Խեղճ աղջիկը կը դողար իր ամբողջ մարմնովը, և պատասխան մը տալու ոյժը կը պակսէր իրեն։

—Ա՛ս ատա՛ն հանդիպեցայ Օրիորդ Ժանին, որ եկեղեցի կը մտնար, աւելցուց երիտասարդը, ամբողջ պատասխանատուութիւնը իր վրայ առնելու համար. և իրար տեսնելով ճանչցանք... Եւ այն ատեն չի կրցայ...

—Հա՛յր, թոթովեց իր կարգին Ժան. Պ. Էմմանը գիտե՛ս որ միշտ բարեկամ մը եղած է մեզի...

Պ. Լարոշ երիտասարդին խօսած ատենը, ակնա՛րկ մը անգամ չէր նետած անոր վրայ։ Ձէր ուզեր խօսք մը ընել անոր՝ երես չի տալու համար բնաւ։

Իրեն համար սա չափը կ'օգտէր որ, իր աղջիկը անոր հետ տեսած էր. և վերջապէս համառօտելով ամբողջ խնդիրը։

—Եկուր հո՛ս, հրամայեց իր աղջիկին խստութեամբ։

Ու խօսքին միացնելով նաև գործը, Ժանին թեւէն բռնեց, ու մեղմիւ իրեն կողմը քաշելով զայն, հեռացաւ անոր հետ՝ որ չի համարձակեցաւ երեք դիմադրել իր հօրը, ու հլու հետեւեցաւ անոր։

Լիւսիէն ալ Ֆավրէօզ ապուշ դարձած մնաց իր տեղը, և

—Պարո՛ն..., կրցաւ պօռալ մինակ։

Բայց Պարոն Լարոշ չի պատասխանեց։

Լիւսիէնին աչքերը չի զատուեցան Ժանին վրայէն՝ որ գաղանի՛ իսկ չի կրցաւ աչքերը վեր առնել անգամ մը, ու նայիլ այն անձին՝ որուն քովէն քաշելով կը հեռացնէին զինքը։

Վաճառականին լուռ մնալէն յայտնի էր որ, կը սպասէր անգամ մը տունին դուռնէն ներս մտնալ՝ պէտք եղած բացատրութիւնները պահանջելու համար իր աղջիկէն, անոր երեսին տալու համար իր յանցանքը, և բարկութիւնը թափելով անոր գլխուն՝ հաստատուն յայտնելու իր բաժանակ կամքը։

Թաքէր. ՇԱՀԻՆ

(Շարունակելի)

ւրոպիոյ ու Գերմանիոյ, արեւելքի տրտածութեանց միակ փոխադրաւայրը։

Բայց այդ պատերազմին վերջի դէպքերը փոխեցին Թրիէսթէի դերը և անոր տեղ անցուցին Համպուրկը, ինչպէս Մօլլէհրի Ակամայ բժիշկը՝ Սքանարէլ փոխած էր մարմնոյն մէջի լեարդի ու սրտի տեղը մին ձախէն աջ, միւսը աջէն ձախ փոխադրելով։

Երբ գերման վաճառականութիւնը հսկայաքայլ կը յառաջդիմէր, Գերմանք կ'ուզէին արեւելքի հետ հաղորդակցութեան համար, ուրիշ երկիրներէ անկախ ճամբայ մը ունենալ, և հակառակ վերոյիշեալ անտեսագէտներու գաղափարին, ընտրեցին ծովու ճամբան որ փոխադրութեան ամէնէն բնական ու ժամն ճամբան է։ Ընտրեցին իրենց նաւահանգիստ Համպուրգ քաղաքը։ Զեռնարկեցին երկրին ամէն կողմերու երկաթուղւոյ շինութեան ու գետերու նաւարկութեան։ 1886ին Հիւսիսային Գերման ընկերութեան նաւ մը առաջին անգամ Ճենովայէ Պոլիս եկաւ ու գնաց նաեւ Պաթում և Օտէսա։ 1888ին երբ Անատոլուի երկաթուղւոյ շինութեան մենաշնորհը Գերման ընկերութեան մը յանձնուեցաւ, Գերմանք Պոլսոյ հետ ուղղակի, գերման նաւային ընկերութեամբ մը հաղորդակցելու պէտքը զգացին,

1889 սեպտ. 6ին կազմուեցաւ Համպուրկի Տէօյչէլիվանթէլիներէն և 1890էն սկսեց Պոլսոյ հետ կանոնաւոր երթեւեկութեան։ Ամէն բանէ առաջ նկատի առնելով թէ, փոխադրութեան ծախքերն ապրանքի մը գնոյն վրայ մեծ ազդեցութիւն ունին, թէ՝ գերման գործարաններու մեծ ծառայութիւն մը ընելու, և թէ՝ անոնց արտադրութիւնները իր միջոցաւ փոխադրել սիրելու համար, 1890 մայիս 4ին խիստ զեղչեալ գիներով սակացոյց մը հրատարակեց։ 1891ին Աւստրիական Լոյդի ընկերութիւնը, հետեւելով անոր, զեղչեց իր գիները։ Գերման շոգենաւային ընկերութիւնը, տեղի չի տալու համար, կրկնեց իր զեղչերը և միւս կողմէ աւելցուց իր շոգենաւներն ու անոնց երթեւեկութեան թիւերը։ 1895ին 6 շոգենաւ ունէր, այսօր ունի 24 շոգենաւ 2—4000 թոնօ ծաւալութեամբ, և սովորաբար 6, 7 շոգենաւ կանոնաւորապէս Համպուրկէ և Անվերսէ կուգան Պոլիս, հանդիպելով Միջերկրականի և Սեւ Ծովերու բոլոր կարեւոր նաւահանգիստներն, ուր ամէն տեղ գործակալութիւններ հաստատած է։ Ի վնաս Թրիէսթէի ու Միջերկրականի նաւահանգիստներու, Համպուրկի շոգենաւային ժամադրութեան տարեցոյցը մեր տալու համար հարկ է հետեւեալ թիւերն անգամ մը աչքէ անցընել։

1870էն ի վեր Եւրոպիոյ եօթը գլխաւոր նաւահանգիստները, երեսուն տարուան մէջ հետեւեալ համեմատութեամբ յառաջդիմած են։

Լոնտրա %113, Լիվըրբուլ %55, Համպուրկ %359, Անվերս %219, Մարսէյլ %125, Ճենովա %195, Թրիէսթէ %85։

Վերջին տասը տարուան մէջ Համպուրկի ու արեւելքի վաճառականութիւնները հետեւեալ քանակութեամբ յառաջդիմած են։

Համպուրկի արտածութիւնք.

	1891	1901
Ի Թուրքիա	1,456,000	12,541,000
Ի Ռուսիա	1,671,000	10,071,000
Ի Ռումանիա	1,050,000	1,409,000
Ի Յունաստան	1,086,000	2,767,000
Մարք	5,262,000	26,788,000

Արեւելքի հետեւեալ երկիրները ի Համպուրկ ներածած են.

	1891	1901
Թուրքիա	6,985,000	18,487,000
Ռուսիա	44,413,000	59,295,000
Ռումանիա	10,626,000	9,259,000
Յունաստան	2,988,000	3,488,000
Մարք	65,007,000	90,529,000

Գերման երկաթուղւոյ ու շոգենաւային ընկերութեանց մրցումէն զատ Թրիէսթէի յաջողութեան մեծ արգելք եղած են հետեւեալ պարագաները։ Պոլսոյ Վիէննական երկաթուղին, Ալբեան լերանց երկաթուղիները, Հունգարիոյ Ֆիումէ նաւահանգիստը և Թրիէսթէի Թրանզիդի վաճառականութիւն մը չունենալը։

Բայց որչափ ալ ճշմարտութիւններ ըլլան սոյն գրուածները, չենք կարծեր որ Թրիէսթէ իր Միջերկրականի մէջ ունեցած դիրքովը, և Լոյդի ընկերութեան հարիւրի չափ շոգենաւներով ձեռքը ձեռքին դրած պարապ նստի, ու զէթ հիմկուան իր դիրքը ձեռքէ չհանելու համար պէտք եղածը չխորհի, քանի որ Աւստրիա վերջերս մեծ կարեւորութիւն տուած է իր վաճառականութիւնը արեւելքի մէջ ծաղկեցնելու գործին։

Վ. ԱՃԱՌԱԿԱՆ

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՎԻԼՀԷԼՄ ԿԱՅՍԵՐԸ ԱՆԳԼԻՈՅ ՄԷՋ

Նոյ. 9ին օդը շատ պայծառ էր. առտուն կանուխ մօտակայ բնակիչները կառքերով Սէնդրինկէմ գացած էին։ Եկեղեցի տանող փողոցը լեցուած էր հոծ բազմութեամբ։ Եկեղեցիէն ներս կ'ընդունուէին միմիայն դրեակին բնակիչները ու մեծ անձնաւորութիւնները։ Նախ եկեղեցի մտան Թագուհին, Կալլէսի իշխանը և Դանիոյ Քառ. իշխանուհին, Լորտ Բոպէրդս, իր կնոջ և Տիկին Զէմպրլէնի հետ։ Քիչ եղբը եկան Թագաւորը, Վիլհէլմ Կայսրը, վարչապետ Մր. Պալֆուր, Մր. Զէմպերլէն և միւս հիւրերը։ Առտուան սովորական օրհներգութենէն եաքը ազգ. երգը երգուեցաւ։ Քիրքն եպիսկոպոսը քարոզ մը խօսելով մաղթեց որ շուտ հասնի այն ժամանակը երբ ցեղային խորութիւնները մէկդի ձգելով մարդիկ եղբօր պէս պիտի ապրին իրարու հետ. յետոյ Թագաւորին հիւանդութիւնը, բժշկութիւնը և թագադրութեան օրը յիշելով աւելցուց. «Մեզ մտերիմ ազգի մը վհատեցը եկած է հոս, բայց ո՛չ թէ իբրեւ վհատեալ այլ իբրեւ ազգական և բարեկամ մասնակցելու համար մեր ուրախութեան, ինչպէս ատենով եկաւ մասնակցելու անգլիական ազգին վիշտին։ Ալ յուսալի է թէ կարելի պիտի ըլլայ այսուհետեւ ցեղային խորութեանց անհետացման երազը իրականացնել. վիճակագիրներու հաշիւներէն կ'երեւայ թէ հարիւր տարուան մէջ Արեւմուտքի ժողովուրդները Արեւելքի ժողովուրդներուն կրկնապատիկը բազմացած են։ Գերմանիա և Անգլիա որչափ որ ալ բաժնուած ըլլան իրարմէ Հիւսիսային Ծովով, երկու ազգերէ խառնուած ցեղը կը բազմանայ սակայն հեղհեղէ Ովկիանոսի անդիի կողմը, ուր Գերմանացիք և Անգլիացիք մէկ ազգութիւն մը կը կազմեն։ Ցառաջդիմութեան օգնող այժերը միշտ մեծ անձնաւորութիւնները, մեծ ցեղերը, մեծ գաղափարները եղած են։ Այս ըսածիս ուշագրաւ մէկ օրինակը կը գտնենք գերման և անգլիացի երկու ազգերուն մէջ»։

Եկեղեցական արարողութենէն եաքը Կայսրը ու Էտուարտ Թագաւորը շրջագայութիւն մը ըրին։

* *

Սէնդրինկէմի մտերը գտնուող արքայական երկու ագարակները իրար միացնող ճամբուն մէջ Նոյ. 10ին կէս օրէն եաքը, Վիլհէլմ Կայսրը, Էտուարտ Թագաւորը ու Կալլէսի իշխանը 13 ծառ տնկեցին։ Արարողութեան ներկայ էին Թագուհին, Կալլէսի իշխանին երկու որդիները, Վիքտորիա իշխանուհին, Դանիոյ Քառ. իշխանը ու իշխանուհին, Լոնտոնի գերման դեսպանը, Պերլինի անգլիական դեսպանը և այլն։ Հանդէսէն եաքը Թագաւորին վարձակալներէն մէկը ուղերձ մը կարդաց։ Յետոյ Նոցին Վեհափառութիւնք գացին պատուել այն սեղանը զոր Թագաւորին վարձակալները և մշակները կազմակերպած էին մտերը կանգնուած չքեղ վրանի մը տակ, Թագաւորին ծննդեան տարեդարձին ի պատիւ։

ԷՏՈՒԱՐԴ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ԾՆՆԴԵԱՆ ՏԱՐԵԴԱՐՁԸ

Իր ծննդեան տարեդարձին առթիւ, Ն. Վեհ. Էտուարտ Թագաւորը, Նոյ. 9ին չքանչաներ բաշխեց բազմաթիւ ականաւոր անձնաւորութեանց։ Շնորհի արժանացան մասնաւորապէս բրիտանական նաւատորմիղը և բանակը։

ՇԱՆԿԱՑԻ ԳԱՐՊՈՒՄԸ

«Տէյլի Մէյլ» իր Նոյ. 10 թիւին մէջ կը հրատարակէ Գէրլինէն և Շանկայէն ստացուած հեռագիր մը, Շանկայի պարպումի մասին տեղի ունեցած անգլուգերմանական անհամաձայնութեան նկատմամբ։ Ցայտնի թէ՝ պարպումին պայմանները, ինչ կերպով որ առաջարկուած էր Գերմանիոյ կողմէ, մերժուած էին նախ Անգլիոյ կողմէ, և կարգ մը կարեւոր փոփոխութիւններէ եաքը միայն ընդունուած։

«Տէյլի Մէյլ»ի թղթակցին համեմատ, Գերմանիա գաղտնի դաշնագրութիւն մը կնքած է Զինաստանի հետ, դաշնագրութիւն մը որ գլխովին հակառակ է անգլիական շահերուն, Յանկցէի հովտին մէջ։

«Տէյլի Մէյլ» հիմնուելով այս հեռագրին վրայ, խմբագրական յօդուած մը կը գրէ, «Թշնամական արարք մը» վերնագրով, որուն մէջ դառնութեամբ կը յիշէ թէ Գերմանիոյ բռնած դիրքը, և կ'ըսէ թէ՝ ան՝ դեղած է 1901ին կընքուած անգլուգերմանական պայմանագրութեանն առաջին յօդուածը։ «Տէյլի Մէյլ» կը յաւելու թէ՝ այս խնդիրը վիճաբանութեան պիտի դրուի խորհրդարանին մէջ, և կը ծանուցանէ նաեւ թէ՝ Անգլիա չպիտի հանդուրժէ Գերմանիոյ այս ընթացքին։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՀԱՐ. ԱՓՐԻԿԷ

Շէֆֆիլտի մէջ տեղի ունեցած «Միթիկ»ի մը մէջ, քաղքին աղատականներէն Սըր Էտուըրտ Կրէյ կարեւոր բանախօսութիւն մը ըրաւ, ուր զգուշացաւ թէ՝ ներքին և թէ՝ արտաքին քաղաքականութեան խնդիրներով։

Մ. Զէմպրլէյնի Հար. Ափրիկէ ընելիք յառաջիկայ ճանաչողութեան վրայ խօսելով, բանախօսը ըսաւ թէ, գաղթային նախարարին կ'ինայ խաղաղեցուցումը ապահովել երկրին, ներկայ հարցերը վարելու գործին մէջ դնելով ոգի մը՝ որ ազատ ըլլայ կողմնակցութենէ և իրեն նպատակ ունենայ արդարութիւնը՝ ամէնուն համար։

Կրթական ծրագրին նկատմամբ, բեմախօսը բաւական կերպով քննադատեց անգլ. կառավարութեան ծրագիրը։

Յետոյ քննադատեց կարծիքը Տըվանշայրի դուքսին, որ վերջերս կը յայտարարէր թէ՝ տէրութիւնը կը հաւնի վարժարաններուն, ուր կրթութիւնը ընտիր է բայց հակակրոնական, վարժարաններ՝ ուր կրօնական դաստիարակութիւնն ալ ընտիր է, հոգ չէ թէ դեռ բարեփոխելի շատ բաներ ունենան անոնք, ուրիշ տեսակէտներով։

Սըր Էտուըրտ Կրէյ ցոյց տուաւ որ, կառավարութեան ծրագրին հետեւանքը պիտի ըլլար փակել կէսը այն վարժարաններուն, որոնց տէրերը ո՛չ անգլիականներ են։

Արտաքին քաղաքականութեան խնդրին նկատմամբ Սըր Էտուըրտ Կրէյ հաւաքը կ'ընծայէ թէ՝ Անգլիա վերջին ժամանակներս շատ մը զիջումներ ըրաւ զանազան տէրութեանց, առանց սակայն կարենալ հանդարտեցնելու անոնց կասկածոտութիւնը։ Ցարեց թէ՝ «չքեղ կղզիացման» ժամանակը անցած է և Անգլիոյ ապահովութիւնը պէտք է յենու որչափ իր նաւային ուժին վրայ, այնչափ ալ օտար տէրութիւններու հետ բարեկամական յարաբերութիւններ ունենալուն։

Վերջացնելու համար, ջատագովեց ազատականներու միացման գաղափարը, այն ազատականներուն՝ որոնք վայրեկեանապէս խզուեցան իրարմէ՝ Հար. Ափրիկէի խնդրին համար։ Ասոնք պէտք է միանան և իրարու ձեռք կարկառեն, ըսաւ, որչափ կուսակցութեան՝ նոյնչափ ալ երկրին շահերուն համար։

ԱԻԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ

«Կազէթ տը Թիւրքէսան» կը գրէ լուրը նոր յարձակման մը, որ գրոհուած է Վլատիվոստոքի երկաթուղիին Նազրան կայարանին վրայ։ Քանի՛ սպանուածներ գիշերանց կը մօտենան կայարանին ուր վաճառքներ կային։ Պահապանը նշմարելով անոնցմէ մէկը, հրացան կը պարպէ չարագործին վրայ, որ կ'ինայ ճիչ մը բարձրացնելով։ Ասոր վրայ ուրիշ պահապաններ ալ հասնելով, կը փախցնեն ուաղակները։ Սակայն չարագործները յաղթած էին հետեւիներն տանելու իրենց վիրաւորուած ընկերը։

Մ. ԼՈՒՊԷԻ ԱՑՑԵԼՈՒԹԻՒՆԸ

Երկար բանակցութիւններէ եաքը որոշուեցաւ որ նախագահ Լուպէ այցելութիւն տայ Վիքտոր Էմմանուէլ Թագաւորին, բայց ոչ թէ Հռոմի մէջ, այլ Դուրին, Միլան, Ֆլորենս կամ Նաբոլի քաղաքներէն մէկուն մէջ։ Իսկ Իտալիոյ Թագաւորին փոխադարձ այցելութիւնն ալ տեղի պիտի ունենայ ո՛չ թէ Բարիզի՝ այլ հարաւային Ֆրանսայի քաղաքներէն մէկուն մէջ։ Վատիկանէն ծանուցուած է Ֆրանս. կառավարութեան թէ Պապը պիտի ընդունի նախագահը այն ատեն, եթէ անիկա նախ Պապին այցելէ և Հռոմի մէջ գտնուած ատեն ալ հիւր ըլլայ Վատիկանի Ֆրանս. դեսպանին։

ԱԻՍՏՐԻԱ

Աւստրիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ, կ'ըսէ Թայմզին Վիէննայի թղթակիցը, չեն կուսակցութեան պետերէն՝ տոքթ. Քրամարց ճառ մը խօսեցաւ համագերմանութեան խնդրին վրայ։ Ատենաբանը դիտել տուաւ թէ նախարարապետը կացութեան ծանրութիւնը ըմբռնելու երեւոյթը չունի։ Ըսաւ թէ քաղաքականութիւն մը որ Գերմաններէն վախնալու հետեւանք է, արժանի չէ այդ անունին։ Տոքթ. Քրամարց ըսաւ թէ համոզուած է որ բազմաթիւ Գերմաններ պատրաստ են իրաւախոհութեան մը յանգելու Զեհերուն հետ, բայց ատոնք ու նախարարները կը վախնան արմատականներէն։ Այդ երկիրը, յարեց ատենաբանը, անհիմն է։ Կարգ մը անձեր, գերման կայսրութեան յառաջիմութիւնը և համագերման շարժումին հետեւանքով տարբեր աչքով կը նային Աւստրիոյ։ Այդ անձերը երկրաւորութեան քաղաքականութիւն մը կը ջատագովեն։ Ատենաբանը համակարծիք չէ այդ յոռետեսներու երկիրին։

ԱԶԽԱՐՀԱԲԱՐ ՆԱՐԵԿ

ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ ՔԱՍԻՄ
ԿԱՐԴԱՆԱՂ ԵՐԵՐՈՐԴ ԵՐԵՍԸ
ԽՆԱՄՈՎ ՊԱՀԵՑԷՔ ԹԻՒԵՐԸ
43—120

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԲԱՐԻՋ 12 Նոյեմ.—Մ. Լուպէ այսօր այցելեց ոսկեծաղիկներու (էրէլՇԷՆ) ցուցահանդէսը։ Երբ ցուցահանդէսէն դուրս կ'ելլէր, ջերմապէս ծափահարուեցաւ։

—Եւմտական նախարար Մ. Ռուվիէ ծանոյց թէ 1903ի եւմտացոյցին բացը 140 միլիոն ֆր.ի պիտի հասնի։ Նախարարը երեք ամսուան առժամեայ եւմտացոյց մը պիտի խնդրէ 1903ի համար, որպէսզի ժամանակ ունենայ կացութեան դարման մը տանելու։

—Բուռն հրդեհ մը ծագեցաւ Շաթօ տ'Էօի մէջ, որ ամբողջովին մոխիր դարձաւ։

ՄԱՏԷՐԻՏ.—Մ. Սակսոնդ բազմաթիւ խորհրդակցութիւններ ունեցաւ երեսփոխաններու և ծերակուտականներու հետ, համաձայն դանելիճ կը կազմելու համար, բայց շատ դժուարութեանց կը բաղխի։ Կը կարծուի թէ ետպիտի կենայ նախարարութիւնը կազմելու պաշտօնէն։ Մ. Սիլվէյնի նախագահութեան տակ պահպանողական դանելիճ մը կազմուիլը հաւանական է։

ՊԼԷԿՈՒԱՏ.—Նախարարները այսօր գումարուեցան Թագաւորին նախագահութեամբ։ Քանի մը ընթացիկ խնդիրներ քննելէ վերջ, մանաւանդ եւմտական խնդիրը, Նախարարաց Խորհուրդը որոշեց սովորական թուականին նիստի հրաւիրել Աքուրչինան։

ԼՈՆՏՈՆ.—Անգլիոյ Թագաւորը եւ Գերման կայսրը որսորդութիւն կ'ընեն Սէնարինկէմի մէջ։

—Մր. Սբենսըր յաջողեցաւ օդապարիկով անցնիլ Իրլանտայի ծովին վրայէն։

ՊՈՒԷՆՍ ԱՅԷՍ.—Կ'ըսուի թէ Ռումանիոյ դաշնիքը փոփոխութիւններ պիտի կրէ, Խորհրդարանի նստաշրջանին բացուելէն առաջ։

ԼԻՆԱ.—Բատը-Քալէի հովին մէջ աշխատող հանքագործներուն թիւը 10,000 էն աւելի է։

ՄԱՏԷՐԻՏ.—Թէդիւանի դուքսը և մարգարէտ Մօքէզ Մօժիսիէլ չուզեցին իրենց աջակցութիւնն ընձեռել Մ. Սակսոթայի համերաշխ դանելիճ մը կազմելու համար։ Մ. Սակսոթա պիտի փորձէ կազմել այնպիսի դանելիճ մը, որուն անդամները պիտի ընտրէ Երեսփոխանական ժողովոյ մեծամասնութեան տարբերութիւններէն։

ՊԵՐԼԻՆ.—Երկար վիճաբանութենէ մը վերջ, Ռայխդակը 67 ի դէմ 187 քուէով որոշեց վաղուան համար հետեւեալ օրակարգը սահմանել։ Ա. վիճաբանութիւն Այսպիխլէրի առաջարկին վրայ, մի առ մի քուէարկութեան եղանակը փոխելու մասին։ Բ. վիճաբանութիւն մաքսային սակացոյցի ծրագրին։ Այսօրուան վիճաբանութեանց միջոցին, ընկերվարական Մ. Պէպէլ ամենէն ինքնամոլ ելոյթն ունեցաւ։ Ասոնց կասկածոտութիւնը։ Ցարեց թէ՝ «չքեղ կղզիացման» ժամանակը անցած է և Անգլիոյ ապահովութիւնը պէտք է յենու որչափ իր նաւային ուժին վրայ, այնչափ ալ օտար տէրութիւններու հետ բարեկամական յարաբերութիւններ ունենալուն։

Վերջացնելու համար, ջատագովեց ազատականներու միացման գաղափարը, այն ազատականներուն՝ որոնք վայրեկեանապէս խզուեցան իրարմէ՝ Հար. Ափրիկէի խնդրին համար։ Ասոնք պէտք է միանան և իրարու ձեռք կարկառեն, ըսաւ, որչափ կուսակցութեան՝ նոյնչափ ալ երկրին շահերուն համար։

ԱԻԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ

«Կազէթ տը Թիւրքէսան» կը գրէ լուրը նոր յարձակման մը, որ գրոհուած է Վլատիվոստոքի երկաթուղիին Նազրան կայարանին վրայ։ Քանի՛ սպանուածներ գիշերանց կը մօտենան կայարանին ուր վաճառքներ կային։ Պահապանը նշմարելով անոնցմէ մէկը, հրացան կը պարպէ չարագործին վրայ, որ կ'ինայ ճիչ մը բարձրացնելով։ Ասոր վրայ ուրիշ պահապաններ ալ հասնելով, կը փախցնեն ուաղակները։ Սակայն չարագործները յաղթած էին հետեւիներն տանելու իրենց վիրաւորուած ընկերը։

Մ. ԼՈՒՊԷԻ ԱՑՑԵԼՈՒԹԻՒՆԸ

Երկար բանակցութիւններէ եաքը որոշուեցաւ որ նախագահ Լուպէ այցելութիւն տայ Վիքտոր Էմմանուէլ Թագաւորին, բայց ոչ թէ Հռոմի մէջ, այլ Դուրին, Միլան, Ֆլորենս կամ Նաբոլի քաղաքներէն մէկուն մէջ։ Իսկ Իտալիոյ Թագաւորին փոխադարձ այցելութիւնն ալ տեղի պիտի ունենայ ո՛չ թէ Բարիզի՝ այլ հարաւային Ֆրանսայի քաղաքներէն մէկուն մէջ։ Վատիկանէն ծանուցուած է Ֆրանս. կառավարութեան թէ Պապը պիտի ընդունի նախագահը այն ատեն, եթէ անիկա նախ Պապին այցելէ և Հռոմի մէջ գտնուած ատեն ալ հիւր ըլլայ Վատիկանի Ֆրանս. դեսպանին։

ԱԻՍՏՐԻԱ

Աւստրիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ, կ'ըսէ Թայմզին Վիէննայի թղթակիցը, չեն կուսակցութեան պետերէն՝ տոքթ. Քրամարց ճառ մը խօսեցաւ համագերմանութեան խնդրին վրայ։ Ատենաբանը դիտել տուաւ թէ նախարարապետը կացութեան ծանրութիւնը ըմբռնելու երեւոյթը չունի։ Ըսաւ թէ քաղաքականութիւն մը որ Գերմաններէն վախնալու հետեւանք է, արժանի չէ այդ անունին։ Տոքթ. Քրամարց ըսաւ թէ համոզուած է որ բազմաթիւ Գերմաններ պատրաստ են իրաւախոհութեան մը յանգելու Զեհերուն հետ, բայց ատոնք ու նախարարները կը վախնան արմատականներէն։ Այդ երկիրը, յարեց ատենաբանը, անհիմն է։ Կարգ մը անձեր, գերման կայսրութեան յառաջիմութիւնը և համագերման շարժումին հետեւանքով տարբեր աչքով կը նային Աւստրիոյ։ Այդ անձերը երկրաւորութեան քաղաքականութիւն մը կը ջատագովեն։ Ատենաբանը համակարծիք չէ այդ յոռետեսներու երկիրին։

ԹԷՎԱԾԻՀԱԹ

Գօնեա վիլայէթի տախիլինէ Ալաիէ գաղասը գաիմմագամլըզը՝ Ճէպէլ գաղասը գաիմմագամը իզզէթլու Ճէմալ պէյէ Թէֆվիզ պույրուլմուշ վէ իհրաի Թահլիֆլէրի մահէլէրինէ ինպա գէրընմէզ տրը։

ԹԷՊԼԻՂԱԹԸ ՐԷՍՄԻՅԵԷ

Սաեէի Իսանվաեէի ճէնապը Խիլաֆէթբէնհիաէ միհէդաիւէյնէ վէ իհթամ վէ տրամիւլ ասքէրիեէնին աէնէի հալիէ աղըսթոս մասալաթընին քէմաֆիւսասաբզ ասրասրլար Թէէտիէսինէ պաշանըլմաղընան, Թըշրընի սանինին իքինճի ճիւմա իրթէսի կիւնինէ-աէ իթիպարէն ասհապը մասալընն էեամը մահսուսէսինէ շուուպարէ միւրաճաթի էլէմմէլէրի ասքէրի Թէգաիւա Սանտրընը նէգարէթը ալիհէսինին իշարը իւզէրինէ իլան օլունընը։

ՆԵՐՔԻՆ

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ.—Երուսաղէմի գաւառին մէջ ծագած քօլերային ճառագայթով շղթայի տակ առնուած կազա գաւառակին աղքատ ժողովուրդը 100 պարկ ալիւրի անհրաժեշտ պէտք ունէր իր օրական սնունդին համար։ Վեհ. Սուլթանը լսելով այս իրողութիւնը, բարեհաճեցաւ հրամայել որ անմիջապէս 100 պարկ ալիւր բաժնուի այդ տեղի աղքատ ժողովուրդին և անոնց անմիջական պէտքերը հոգացուին փութով։

ԲԱՆՏԱՐԿԵԱԼՆԵՐԸ.—Վեհ. Սուլթանին ծննդեան տարեդարձին օրը բանտէն արձակուելիք և իրենց պատիժին երկու երրորդ մասը լրացուցած 32 բանտարկեալներուն ցանկը Կայս. Պալատ մատուցուեցաւ։

ՆԱԽԱՐԱՐԱՑ Խորհուրդին առջի օրուան սովորական նիստին ներկայ չէին Դատական նախարար Բաձր. Ապտիւրրահման փաշա և Ծովային նախարար Բարձր Հասան փաշա, իրենց տկարութեան պատճառով։

Իսկ Շէյխ իւլ Իսլամ Ճէմալէտտին էֆ. և Եվգաֆի նախարար Ղալիպ փաշա, որոնք տկար էին, ապաքինած ըլլալով ներկայ էին խորհուրդին։

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏ Բրտվան փաշա, որ քանի մը օրէ ի վեր տկար էր, ապաքինած ըլլալով, կայս. Պալատ գնաց իր երախտագիտութիւնը մատուցանելու։

ՊԵՏԱԿԱՆ Խորհուրդը որոշեց որ տակէց վերջ բոլոր տէֆթէրտարները, համարակալները և մալ-միւիրիները չկրնան ո՛չ հրաժարիլ և ո՛չ ալ ուրիշ պաշտօնի անցնիլ, մինչեւ որ բոլորովին չի մաքրին և յանձնեն զինուորական պատասխանութեանց տուրքէն իրենց քով գտնուած հաշիւները։

ՕՍՄ. Նաւատորմին 8 մարտանաւները նորոգելու համար Պոլիս եկող Ճենովայի Անսալտօ տունին ճարտարագէտները, առջի օր սկսեցին իրենց աշխատութեանց Կայս. նաւարանին մէջ, «Ֆէթհը Պուլէնտ» զրահաւորէն սկսելով։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ ԵՒ ՌՈՒՄԱՆԻԱ.—Ռուսմուքէն հետեւեալները կը հեռագրեն առջի օրուան Թիւով.— Զինուորական ակումբին մէջ տրուած հանդիսական հացկերոյթին մէջ, Պուլկարիոյ իշխանը բաժակ առաջարկեց Ռումանիոյ Թագաւորին կենաց, ըսելով. «Անկեղծ գոհունակութեամբ մը կ'ողջունեմ մեծանուն դրացիս այցելութիւնը։ Քարոլ Թագաւորին ներկայութիւնը երկու երկիրներուն միջեւ բարեկամական յարաբերութեանց ապացոյցն է, և կը հաստատէ թէ ես և կառավարութիւնս բան մը զանց չպիտի ընենք այս բարեկամական յարաբերութիւնները ամրապնդելու համար։ Կը խմեմ Թագաւորին, Թագուհիին, և ամբողջ արքայական գերդաստանին առողջութեան, և Ռումանիոյ պատիւին համար»։

Քարոլ Թագաւորն ալ պատասխանեց բաժակաճառով մը, իր սրտագին շնորհակալութիւնները յայտնելով այն ջերմագին ընդունելութեան համար զոր ըրին իրեն Պուլկարիոյ իշխանը, պուլկար բանակը, ժողովուրդը և Ռուսճուք քաղաքը, որուն բարգաւաճումը հետզհետէ կը պատճառէ իրեն։ Վերջը իր բաժակը բարձրացուց Ֆէրտինանտ իշխանին, մայր իշխանուհիին, պուլկար իշխաններուն և իշխանուհիներուն ի պատիւ։

Երկու բաժակաճառերն ալ ուժգին ծափահարութիւններով ընդունուեցան։

—Հանդիսական հացկերոյթը որուն 80 հոգի մասնակցեցան, շատ փառաւոր եղաւ։ Սիրալիր բաժակաճառեր փոխանակուեցան։ Քարոլ Թագաւորը ըսաւ թէ տպագան աւելի եւս պիտի ամրապնդէ բարեկամական կապերը երկու երկիրներուն, որոնք իրենց նիւթական շահերով միացած են արդէն։

Իրիկունը մեծ հացկերոյթ մը պիտի տրուի Սամօվիթ, պուլկարական «Քրում» շոգենաւին մէջ, և Ռումանիոյ Թագաւորը գիշերը Թուրնո-Մակուրէլ պիտի երթայ, ուր մասնաւոր կառախումբ մը իրեն պիտի սպասէ, զինքը Սինայիա տանելու համար։

* *

Պուլկարիոյ պատրաստած նոր ծրագրագրին համաձայն պուլկար բանակին զօրքերուն թիւը 45,000էն 40,000ի պիտի իջնէ խաղաղութեան ատեն և Սօպոտիէն ինք պիտի որոշէ նոր զինուորներուն թիւը։ Զինուոր չգրուողները 40 ֆրանքի տուրք մը պիտի վճարեն ինչպէս նաեւ զինուորագրութենէն չի մասնակցող Իսլամները, որոնք սակից 500 ֆր. տուրք կու տային։

ՋԿՆԱՐԱՆԸ Ղալաթիայէն Պէյսոյ նոր չէնքը փոխադրուեցաւ։

ԱՆԹՕՓՈՒԼՕ ՓԱՇԱՑԻ ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ.—Լոնտոնի օսմանեան դեսպան Քաստաքի փաշայի յուղարկաւորութիւնը ինչպէս գրեցինք, առջի օր կատարուեցաւ Հէյպէլի կղզին մէջ։ Մասնաւոր շոգենաւ մը ժամ ին կամուրջէն ճամբայ ելաւ և յուղարկաւորները Հէյպէլի կղզին փոխադրեց։

Յուղարկաւորութեան թափորը ճամբայ ելաւ հանգուցեալին բնակարանէն։ Առջեւէն կ'երթային վարժարաններու երկսեռ ուսանողներ որոնք ծաղկեփունջեր կը տանէին, անոնց կը հետեւէին կրօնականները։ Թափորին երկու կողմերէն կ'երթային նաւային բարձրագոյն վարժարանէն 30ի չափ սպաներ ու ուսանողներ, ոստիկաններ, ոստիկան-պիւլուրներ, թաղապետական բարպաներ և Բ. դրան ու Խարիճիէի գավազաններ։

Հանգուցեալին պատուանշանները բարձիկներու վրայ դրուած, կը տարուէին Խարիճիէի գավազաններուն կողմէ։

Դագաղը Այ Նիքոլա եկեղեցին տարուեցաւ, ուր արարողութիւնները կատարուեցան Պրուսայի մետրպոլիտին նախագահութեամբ։ Յետոյ նորէն թափոր կազմուելով մարմինը փոխադրուեցաւ Այ-Նիքոլի վանքը և հոն թաղուեցաւ։

Յուղարկաւորութեան հանդէսին ներկայ էին Անգ. դեսպան Սըր Ն. Օ'Բրայըն և դեսպանատան բարձր պաշտօնատարները համազգեստով, Երկրագործական Նախարար Սէլիմ Մէլիմ փաշա, Պետական Խորհուրդին քաղաքային ճիւղին անդամ Ալեքսանդր Գարաթեոդորի փաշա քաղաքային պաշտօնէից յանձնաժողովին անդամ Քոսթաքի Գարաթեոդորի էֆ., Հոգեւոր Պետական Խորհուրդին անդամ Անարիւրքաքի էֆ., Մովային Վարժարանին վերատեսուչ Ֆիերիդ Հիւսնի փաշա Արտաքին Գործոց Նախարարութեան առեւտրական գործոց դիւանին անդամ Նիքոլաքի էֆ., ի դիմաց Արտաքին Գործոց Նախարարին, Պետական Խորհուրդին օրէնսգիր ճիւղին անդամ Խէմմ պէյ, Ոստիկանական Նախարարութեան բժիշկ Սիմոն պէյ, տեղական Մ. Լ. Զարիֆի, կղզիներու կառավարիչ Սէլահէտտին պէյ, և այլ բազմաթիւ ականաւոր անձեր։

Յունաց Ս. Պատրիարքին կողմէ Փոխանորդը, Սինոդին կողմէ՝ երկու մետրպոլիտներ։ Երուսաղէմի Յունական Պատրիարքութեան կ. Պոլսոյ փոխանորդը և յոյն հասարակութեան երեւելիները։

Հէյպէլիի յոյն հասարակութեան կողմէ Մորոնաքիս էֆ. դամբանական մը խօսեցաւ գերեզմանին վրայ։

Տեղւոյն վարժարաններու հոգաբարձութիւնը որոշեց որ Հէյպէլիի վարժարանները երեք օր գոց մնան սուգի համար։

ԲՕԼԷՐԱՆ.— Եգիպտի մէջ առջի քօլերայէ 3 մահ, Կազայի մէջ 3 մահ Լիբանայի մէջ 5 դէպք և 5 մահ։

Հէպրոնի մէջ Հոկտ 28ին 3 դէպք 29ին 1 դէպք և 1 մահ։ Պէյթհիպրոնի մէջ Հոկտ. 27ին 2 մահ, 28ին 2 մահ։

Թիւրէիտի մէջ երկու օրուան մէջ 26 դէպք և 22 մահ։

— Սպարապետութիւնը հրամայեց ստացաւ ընտրել Պէնքովսքի փաշայի հետ կազա երթալիք բժիշկները։

—Եգիպտոսի մէջ առջի օր քօլերայի 9 դէպք և 5 մահ։

—Գոհիրէէ կը հեռագրեն թէ Աղեքսանդրիոյ և Գահիրէի մէջ ամէն օր քօլերայէ ոնէ է դէպք չէ պատահիր։ Հիւանդութիւնը անհետացած կը նկատուի։ Առողջապահական վարչութիւնը ճամբեց օգնական բժիշկները և պատուանները։

ԵԿԵՐԱՏ ԵՒ ՏԻԳՐԻՍ ԳԵՏԵՐԸ.—Պետական Խորհուրդին քաղաքային ճիւղը Բ. Դրան յանձնեց Եփրատ և Տիգրիս գետերուն յորդումներուն դիմաց գտնուելիք Թումբերուն մասին կազմուած իր բանակցութիւնները։ Այս երկու գետերը յորդելով այլ և այլ վնասներ կը պատճառէին իրենց անցած տեղերը։ Պետական Խորհուրդը նկատելով որ գետերուն ամբողջ երկայնքին, 120 քիլօմէթր տեղ թումբ

ՌԵԱՏՀԱՆԷԻ հովիտէն բերուած ա-ռաջ ջուրերուն համար աղբիւրներ պի-տի շինուին Թէպէ Պաշբի թաղապետա-նի պարտէզին մէջ. Դպրոցներ, կա-մուրջին գլուխը. Բերա Թիւնելին առ-ջեւ և Բանկալթի։

ԵԴԻՊՏՈՍԷՆ կը գրեն թէ արտա-սովոր քամիներ Դպրի Անմէտ Մուխ-թար փաշա անցած օր տեսակցութիւն մը ունեցած է Բարձր. Խորհրդին հետ։

ՀԵՂԷՆ դեսպան Մավրոկորդաթօ իշխանը որ երէկ Պոլսէն պիտի մեկնէր յետաձգեց իր մեկնումը, որովհետեւ այսօր վեհ. Սուլթանին պիտի մատու-ցանէ իր հրաժեշտի գիրերը։ Մավրո-կորդաթօ իշխանը ու իշխանուհին՝ վա-ղը Աթէնք կը մեկնին։

ՄԱՐՍԱՑԻՆ վերատեսչութիւնը ծա-նոյց ամէն կողմ թէ մաքսատան պաշ-տօնեաները ոչ մէկ պատճառով իրենց պարտեւ դրամ պէտք չէ առնեն ո և է վաճառականէ կամ ուղեւորէ։ այս հրա-մանին անսասողներու մասին նոյն տեսչութիւնը պէտք եղածը պիտի գործադրէ։

Նոյն վերատեսչութիւնը ծանոյց նաև թէ խարդախ մէջնորդները մաքսա-տանց մէջ պէտք չէ ընդունուին։

ՕՐԻՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԱՌԻԱՆԴՈՒՄ. — Գրբ-Քիլիսէէ «Մանիթէօր»ի կը գրեն թէ, վերջին յաղթուն ալեւաղները Սրբօքս ա-նէն կէս ժամ անդին առեւանգած են տեղին երեւելիներէն Բոլիխրօնիս կիւրքիս անուն անձը և նամակով մը խոշոր տուգանք մը ուղած են ա-նոր ծնողքէն։ Առեւանգուածը սակայն մէջոց մը գտնելով կը խաբէ ալեւաղ-ները և ողջ առողջ տուն կը դառնայ։

ԱՇԼԵՒԱՑԼ ՈՂԻՐՆԵՐ. — Զրանկիր Սապրի ժամանակէ մը ի վեր Բերա, Զիլէքճի փողոց Վիքթորիայի հանրա-տան դիցուհիներէն Վերժինիի հետ մաս-նաւոր... բարեկամութիւն մը ունէր։ Զրանկիր տարիներու տեսնելով որ իր սիրուհին ուրիշներու հետ ալ սկսած է գործը ելեւէ և իրմէն պաղիլ, յուզուեց-ցաւ, և նախանձէն վառուած որոշեց վրէժ լուծել։ Սապրի առէլի գիշեր ներս քաշուեց Վերժինիի տան դռնէն և ա-ծիլով մը ծանրապէս վիրաւորեց տարե-փուին դէմքէն և ուրիշ տեղերէն։ Ոճրագործը ձերբակալուեցաւ։

—Դարմանչացի Սէրվէր, և իր մէկ բարկամը Ֆէհմի, առջի օր լաւ մը գինովնալէ ետք երբ Բերայի Դպրիս-թան փողոցէն կ'անցնէին, մէջերնին վէճ մը կը ծագի որու միջոցին Սէրվէր իր դաշոյնը կը մխէ դէմինին կուրծքը եւ դեռին կը փռէ զայն։ Վիրաւորը ծանր է. Ոճրագործը ձերբակալուեցաւ։

—Սուսմցի 18 տարեկան Սիաէրի, առջի գիշեր Մոմհանէ գինետունի մը մէջ կը ճաշէր երբ իր բարեկամներէն երկու հոգի Միխալ և Անասթաս, ո-րոնք մօտակայ ուրիշ տեղանի մը առ-նչնուած էին սկսան կռուիլ։ Աթա-նաս Միխալին կոկորդէն բռնելով գե-տին գարկէ։ Ասոր վրայ Սիաէրիս մի-խամեց դանոնք բաժնելու համար, բայց այս միջոցին իր փորին դանակի հարուած մը ընդունելով գետին փռ-ուեցաւ։ Մարդասպանն էր Անասթաս որ իր դաշոյնը Միխալին մխած ատեն միւսին եկած էր։ Ոճրագործը ձերբա-կալուեցաւ։

ԹՈՒՆԱՒՈՐ ՍՈՒՆԿ.—Բերա, կաշ-կակար Մարիատիի գործաւորները առ-ջի օր հիւր ունէին, Տոքթ. Էքզոնոմոյի անուն մէկը, որուն ի պատիւ սունկ եւ գինի էին։ Այս բացառիկ ճաշէն ետք սակայն սկսան ամէնքն ալ խիթէ մը տանջուիլ և հիւանդցան մէկէն։ Բարե-բախտաբար խնդիրը չուռով իմացուե-լով դարձեալ անմիջական դարմաններ հասցուցին և ազատեցին ամէնքն ալ թունաւորումէ։

ՁԵՂՄՈՒՄ.—Պասրայի նախադատ Ատեանին Բ. հարցաքննիչ դատաւոր Ալի էֆ. և Շաթ-իլ-Արապի գիւղա-խումբին Միւտիր Սայիտ էֆ. որոնք հակառակ կանոնի մարդ բանտարկած էին, դատաստանի ենթարկուեցան։

—Պիթլիսի գաւառին կրթական հա-մարակալ Ալի Վէֆիտ էֆ. իր պաշտօ-նին մէջ զեղծում գործած ըլլալով պաշտօնանկ եղած է։

ՄԱՐԴՈՒ ՈՍԿՈՐՆԵՐ.—Շաբաթ օր, քաղաքապետական պաշտնեայ մը երբ Իզմիրի Ս. Նիքօլա եկեղեցին փողոցը գտնուած ջաղացքին առուն կը մաք-րէր մարդկային ոսկորներ պարունակող պարկ մը գտաւ։ Խնդիրը կը քննուի։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

Ուսումնական Խորհրդոյ պաշտօնա-վարութեան մասին եղած գովեստները քիչ մը չափազանց չէ՞ք գտներ։ Շըր-ջանաւարաններու վկայականց բաշխ-ման հանդէսին օրը ուսումն. Խորհըր-դոյ հասցէին ուղղեալ գովեստներէն պէ՞տք է չլանայ նոյն ինքն Ուսումն. Խորհուրդը։

Ս. Պատրիարք Հայրը որ ամէն տեղ իր կարծիքներն ու տեսութիւնները այն-քան անաչառօրէն կը բացայայտէ, ին-չո՞ւ ուելի ներող և ուելի արդարցու-ցիչ չեղաւ մը դրաւ իր նոյն օրուան բա-նախօսութեան մէջ։—Ուսումն. խորհուր-դը արդիւնաւոր գործունէութիւն չու-նեցաւ ըսողներու չափ յոռետես ըլալ չենք ուզեր, ընդհակառակն. բայց բոլո-րովին ալանքնդդատելի պաշտօնավա-րութիւն մը ունեցաւ ըսելու չափ ալ լաւատես չենք կրնար ըլլալ։ Եւ հե-տեւապէս չենք կրնար ալ ընդունիլ թէ վեց տարիներ անընդհատ պաշտօնա-վարելու մէջն ըլլայ իր յաջողութեան գաղտնիքը։ Վասն զի նախորդ Խորհուրդը երբեմն տարօրէն շրջանի մէջ ուելի արդիւնք ցոյց տուաւ, լոյս աշխարհ բերելով կազմական կանոնագիրը ու ասոր յարակից ծրագիրը։

Ներկայ ուսումն. խորհուրդը ուելի գործադիր պաշտօնեայ մը եղաւ քան թէ նախորդին պէտ հեղինակութիւն ու-նեցող մարմին մը։ Պարզ խօսքով։ Նա-խորդ Ուսումն. Խորհուրդը պէտք տե-սաւ հաղուստի մը. աշխատեցաւ, կա-րեց ձեւեց, մէջտեղ բերաւ երբեմն տարօ-րեան մէջ և ներկայ Ուսումն. Խորհուր-դը այդ պատրաստ հաղուստը տարբեր անընդհատ հագաւ, չքուեցաւ ու պը-տրատեցաւ և անով փառաւորուեցաւ։ Ինքն իրմէ թէ՞նչ նորութիւն բերաւ, ը-սէք, հանգստեան անտուկը, վարժա-պետաց կենաց ապահովագրութեան խնդիրը՞ բայց ասոնք չեն կրցած ու չեն կրնար կարգ մը շրջանաւարաներ ու շրջանաւարտուհիներ շարել Պատ-րիարքարանի սրահին մէջ ու փառաց դափնին խլել նախորդ Ուսումն. Խոր-հուրդին ձեռքէն։ Եւ արդէն թէ՞նչ արդիւնք ունեցան Հանգստեան Անտուկը կամ կենաց ապահովագրութիւնը։ Մէկ Կրթական Տեսուչի խնդիրը կարելի չեղաւ կարգադրել։ Որո՞ւնն է յանցանքը։ Նախորդ Կրթական Տեսուչը երկու տարի հոս ու հոն վազեց, ամսական առնելու յոյսը կորեց ու քաշուեցաւ։ Մարդը պաշտօնի կոչեցիք, ամսական 1400 ղ. պիտի տանք, ըսէք, հիմայ ելեր, մենք չենք խառնուիր կ'ըսէք, արդարութիւնը՞ այս կը պահանջէ։ Եւ յետոյ, անոր պաշտօնը որո՞ւ յանձնե-ցիք, ելաք վարժարանաց անօրէնները-ուն գրեցիք թէ ասկէ վերջը ամէն անօրէն իր վարժարանին կրթական տե-սուչն է և հետեւապէս պէտք է տա-րեկան, վեցամսեայ և չեմ գիտեր ինչ, տեղեկագիրներ ղրկէ Ուսումն. Խոր-հուրդ։ Կը սպասէ՞ք որ անօրէն մը իր վարժարանին թերութիւնները ինք յայտնէ։ Այս գործնական միջոց, ըսէ՛ք։ կ'աղաչեմ, ե՞րբ խորհեցաք. ապահով-բար, ա՛չ «վեց տարուան» երկար շրջա-նին մէջ։

ԻՐԱՋԵԿ

Յառաջիկայ երկուշաբթի օր Վեհ. Սուլթանի բարեբաստիկ տարեդարձին առթիւ ըստ սովորութեան, գոհաբա-նական աղօթք պիտի կարդացուի Մայր եկեղեցիին մէջ։ Հետեւապէս մայրաքա-ղաքիս մէջ գտնուած Եպիսկոպոսներն ու Վարդապետներ, աւագ երէցներն ու Թաղ, Խորհուրդներ Հոգաբարձութիւն-ներ, Տեսուչ խորհուրդներ հրաւիրուած ներկայ գտնուին։ Ս. Պատրիարք Հայ-րը աղօթքէն վերջ կայս. Պալատ պիտի երթայ ուղերձ մը մատուցանելու յոռ կայս. Դահոյից։

ՎԱՆԱՑ երամեան վարժարանի նախ-կին սաները փափաք յայտնած էին նոյն վարժարանի 25 ամեայ յոբելեանը կատարելով, հասոյթ մը գոյացնել որպէս զի կարելի ըլլայ նոյն վարժարանի համար չենք մը կառուցանել։ Քաղ. Ժողովը որուն ուշադրութիւն յանձնուած էր գործը, նկատողութեան առնելով նոյն վարժարանի 25 տարիէ ի վեր մատու-ցած կրթական ծառայութիւնը, հաւա-նութիւն յայտնեց և որոշեց գրել Վա-նայ առաջնորդարանին հարկ եղած դիւրութիւններն ընծայել գործին յա-ջողութեանը համար։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ Հայրը Թագրիր մուղղելով արտաքին գործոց պաշ-տօնատան, խնդրեց որ հրաման տրուի Մարսիլիոյ Օսմ. հիւպատոսին, Յովհ-ննէս էֆ. Կիւմիշեանի կնոջոյ սակ առնուած գոյքը (դրամ արժէքուղթ և վաւերագիր) Պոլիս ղրկելու Միութե-վէլիութեան հասցէին։ Որովհետեւ Հայոց Պատրիարքին Միութեվէլիու-թիւնն հաստատուած է Շերիի Հէօճէթ-Թով, արտաքին գործոց նախարարու-թեան կողմէ ըստ այնմ հրաման ղր-կուեցաւ Մարսիլիոյ Օսմ. հիւպատոս-ին։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱԿԱՆ կարգադրու-թեամբ Տ. Գնէլ Վ. Դալէվքեարեան, Հայ-Հռոմէականաց Պատրիարքարանը պիտի երթայ բանակցելու համար Թոմ-քասի մէջ տեղի ունեցած ամուսնա-կան խնդրին առթիւ։ Կը յիշուի թէ Հայուհի մը իր ամուսնական յարկը լքած ու հայ-հռոմէական պսակով ու-րիշի մը հետ ամուսնացած էր։

Ս. ՓՐԿՉԻ Հիւանդանոցին երրորդ և վերջին թեւը, զոր շինելու գովելի որոշումը տուած է Հոգաբարձութիւնը, պիտի ըլլայ բուն հիւանդարանը, պիտի բաղկանայ երեք կտորէ, և 10,500 ոսկի ծախքով պիտի կառուցուի, և հաւա-նական է որ այս ծախքն հասնի 12,000 ի։ Արդի Հոգաբարձութեան անշուշտ ամէնէն յիշատակելի գործը պիտի ըլ-լայ սոյն անհրաժեշտապէս պիտանի շինութիւնը, որոյ շնորհիւ խեղճ հի-ւանդաց յիմարները պիտի ազատին իրենց արդի անձուկ և խոնաւ ստորե-նարկէն, և պիտի հաստատուին հի-ւանդարանի յարկերուն մէջ, և բուն հիւանդներն ալ ուելի աղէկ պիտի դարմանուին այսուհետեւ, ըստ առողջապահական նոր պահանջումներու։ Այս շինութեան հրամանը կանխաւ առնուած էր՝ արդի Հիւանդանոցին շինուած պահուն։

ՇԻՇԼԻի գերեզմանատան Յանձնա-ժողովը լուսեղէն կ'աշխատի առանձ-պետութեամբ Տիգրան էֆ. Թօգատեա-նի։ Շինութեան գործէն պարտք մնա-ցած 450 ոսկիին գրեթէ 400 ոսկին վը-ճարուած է։ Ցուսալի է որ յառաջիկայ գարնան դրան և յարակից շէնքերու շինութիւններն սկսին։ Ս. Պատրիարք Հայրը խոստացած է այդ շինութեանց մասնակցիլ։

ՅԱՅՏՆԻ է թէ Բերայի 30 ընտա-նիքներ յանձն առած են Խասեան վարժարանի ազգատ աշակերտներու ցերեկուան կերակուրը հոգալ, իւրաքան-չիւրն իր կարգին 30 օրը մէկ անգամ հայթայթելով օրուան մը ճաշը։ Ա-ռաջին անգամ Ս. Պատրիարք Հօր ընակարանէն ղրկուած է և այսպէս պիտի շարունակուի։

ԵՐԷԿ ցերեկին, Սմբատեան Մի-հրան էֆ.ն՝ իր ուխտակից Սարգիս ա-նուն հետաքրքիր աղեկովը Մայր-եկե-ղեցի երթալով, ճարտարապետ Մելիքսե-թեան Գրիգոր էֆէնտիի հետ խորհրդակ-ցութիւն ունեցաւ շինութեան գործը փութացնելու համար։ Գրեթէ քառա-սուն օրէն պիտի աւարտի այս գործը։ Եկեղեցւոյ քարայատակ շինութիւնը քանի մը օրէն կ'աւարտի, և երկու-շաբթի օրէն պիտի ձեռնարկուի եկե-ղեցւոյն Խաչկալին։ ամպիոնին, պատ-րիարքական գմբեթարդ Աթոռին, Ֆա-ռատաղներուն, սիւներուն գլուխնե-րուն և այլ մասերու ոսկեզօծումները։

Նկատողութեան առին «գա-նաբէ»ներու շինութեան խնդիրը, ներ-կայացուալ երկու «մսաէլ»ներն ալ ան-ընդունելի դատուեցան. մանաւանդ թէ Ս. Յակոբայ արհեստանոցին մէջ շին-ուելով՝ չպիտի կրնայ հասնիլ մինչև Ս. Յակոբայ ատենին։ Իսկ «գանաբէ»ները պիտի շինուին յար և նման՝ Իւսկիւ-տարի Ս. Կարապետ եկեղեցւոյ «գա-նաբէ»ներուն, որ մայրաքաղաքիս հայ եկեղեցիներուն մէջ գտնուածներուն ամենէն ընտրելագոյններն ու ճաշակա-ւորներն են։ Միհրան էֆ. և իր Անդ-րանիկ որդին՝ Սարգիսիկը, Մելիքսե-թեան էֆ.ին հետ՝ Ս. Պատրիարքին ներկայացան։ Նորին Սրբազնութիւնը՝ յատուկ շնորհակալութիւններ յայտ-նեց Միհրան էֆ.ին, իր ցոյց տուած փութաջանութեանը համար շինութեան գործի մասին։ Այս առթիւ, ո՛չ միայն Ս. Պատրիարքը օրհնեց Միհրան էֆէնտ-ին Ի սիրասունը, այլ և իր օրհնու-թիւնները ղրկեց Սմբատեան Մանուկ էֆ.ին, որ այս օրերս ցրտառութենէն քիչ մը ակարացած է։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԷՆ ՆԱՄԱԿ

ԵԻԼԻԵԻՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՈՒԹԻՒՆԸ

Երուսաղէմ, 15 Հոկտ 1902

Այս առտու Պոլսոյ Պատրիարքարա-նէն հասաւ պաշտօնական հեռագիր մը որ կը հաղորդէ Տ. Սահակ Ս. Արքե-պիսկ. Խապայեանը Կիլիկիոյ Կաթողի-կոսական աթոռին իբր կաթողիկոս։ Մաղաքիա Ս, Պատրիարք Հայրը դարձեալ երկու օր առաջ Սահակ Սրբազանին հեռագրած էր անոր Կի-լիկիոյ Կաթողիկոս ընտրուիլը։ Այս լուրը մեծ ուրախութիւն և պարծանք կը պատճառէ Ս. Յակոբեանց վանքին Միաբանութեան և վանքը՝ որ այսօր իր ընծայած լուսաւորութեան ու կարո-ղագոյն եկեղեցականներով կը պսակէ ազգը, արժանի է ամէն գոհողութեան ու գուրգուրանաց և կարեւոր տեղ մը պիտի գրաւէ եկեղեցական ապագայ տարեգրութեանց ցանկին մէջ։ Այս երկու օրուան մէջ 15է աւելի հեռա-գիրներ հասած են Խապայեան Սրբա-զանին, մեծ մասը Կիլիկիոյ թեմերէն։ Ս. Հայրապետին հեռագիրը դեռ չէ հասած։

* * Ակէ առաջ ալ առիթ ունե-ցած էի յայտնել թէ Երուսաղէմ Բո-լերայ չկայ։ Ուխտաւորները ան-կիւղ կրնան Ս. Տեղիքը գալ, ա-ռանց քառանթինայի։ Թէեւ լրագիր-ներէն ոմանք գրած էին թէ Երուսա-ղէմի մէջ Քոլէրա կայ, սակայն բո-լորովին անհիմն են այդ տեղեկու-թիւնները, միայն թէ Եաֆայի գայմա-գամութեան տակ ասկէ 12-13 ժամ հեռու Գաղա և Լիթ գիւղերուն մէջ քոլէրայէն մահեր կը պ.տահին։

ՆՇԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Մանօթ սեղանաւոր Թաշճեան Սար-գիս էֆ.ի նպաստաւոր դասեր՝ Օր. Սիրանոյշ Ս. Թաշճեանի ընդ Արմենակ էֆ. Գ. Թօփալեանի, որդի հանրածա-նօթ վաճառական Գէորգ էֆէնտի Թօփալեանի, նշանախօսութիւնը երէկ կատարուեցաւ Պատրիարքարանի մէջ։ Ներկայ էին ոչ միայն երկու կողմի տաներէցները, այլև ազգականներէն և բարեկամներէն կարապետ էֆ. Պաս-մաճեան, Յարութիւն էֆ. Գարամանեան, Ալիքսան էֆէնտի Թօփալեան, տպարանապետ Սէրվիչէն էֆէնտի, Դանիել էֆէնտի Հանէսեան, Տիգրան էֆ, Թօգատեան, Յակոբ էֆ. Գաֆաֆեան, Ալալբմճեան Օանիկ էֆ., Բարսեղ էֆ. Մանուկեան, Կարապետ էֆ. Թահապուրեան։ Նշանը օրհնեց Պատրիարքական փոխանորդ սրբազա-նը։ բարեբաստիկ կեանք մաղթելով, և իր խնդակցութիւնները յայտնեց որ երա-կու ծանօթ ընտանիքներ այս կերպով երջանիկ խնամութիւն մը կը հաստատեն։ Օր. Սիրանոյշ խնամեալ դասատարա-կութիւն մը ստացած է և իր հոգին աղնուութեամբը ու ընարելագոյն ձիր-քերովը կը խոստանայ երջանիկ բոյն մը կազմել իր ընտանեկան շրջանակին մէջ։ Իսկ Արմենակ էֆ. Թօփալեան երկար տարի դպրոցներու ծառայած, մէկ քանի եւրոպական լեզուներու հր-մուտ, լուրջ և բանիրուն երիտասարդ-մըն է։ Դպրոցական շրջանէն անմիջա-պէս վերջ ընդգրկած է իրենց ընտանի-քին լատուկ պատուաբեր զբաղում մը, վաճառականութիւնը, որուն մէջ հր-մակուընէ իսկ կարեւոր տեղ մը գրա-ւած է։

Մեր ջերմ շնորհաւորութիւնները Թօփալեան և Թաշճեան ընտանիքներու այս բարեդէպ խնամութեան առթիւ։

ՎԱՐԺՐՆ. ՎԻԵՆՆԱԿԱՆ ՄԻԽԻԹԱՐԵԱՆՑ Ի ԲԱՆԿԱԼԹԻ

Հաստատեալ 1827ին

Կը ծանուցանենք ի գիտութիւն ա՛յն Պատ. Ծնողաց, որոնց զաւակները՝ «տեղւոյ անձկութեան պատճառաւ», Սեպտ.ին չկրցան իրր գիշերօթիկ ըն-դունիլ, թէ 14 աշակերտաց համար, ի մէջ այլոց, նոր ննջարան մը շինած ենք իրր յաւելուած, և թէ ի վիճակի ենք դեռ 9 աշակերտ առնելու։

2 ՎԱՐԶՈՒԹԻՒՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

Ատամնաբոյժ Մ. Մարտիրոսեան
Տես Դ. երեսը

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ
BOURSE DE PARIS

18 Նոյեմ. 1902

Ֆրանս.	3%	(3% Français)	99 80
Ռէժի		(Tab. Turcs)	353 —
Գոնսոլիտ.		(R. Turque D.)	28 5
Երկաթուղի		(Lots Turcs)	120 50
Պանք. Օթթ.		(Banque Ott.)	591 —
Ֆրանսվալ		(Transvaal)	137 —

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ՏՊԱՐԱՆԷՆ
ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԵՑԱՒ
ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԻ
ՎԵՐՋԻՆ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐԸ
Հայերէն թարգմանութեամբ

Կը ծախուի Պալը Ալի Ճատէսի «Իգտամ» և «Մանզումէ» տպարաններուն կից (Վաթան) գրատան մէջ թիւ 38։

Գին 40 փարայ
Դաւառներու համար 60 փարայ.
ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ ԱՄԷՆ ԱՆՀԱՏԻ

ԳԱՏԳԻՒՂԻ ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

«Մանզումէ» ամէն առաւօտ պատ-րաստ կը գտնուի եկեղեցւոյ դիմաց Զկուչճեան էֆ.ի դեղարանը, որ մեր գործակալութիւնը ստանձնած ըլլալով, ա՛ռնք որ կը փափաքին թերթիս բա-ժանորդագրուիլ, կրնան նաև հոն դի-մել, ու ստանալ ընկալագիրները։

ՍԱՐՐԱՖԻՒԷ

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Էսն. Ում ամուն ազչ. գաբ.	30—12
» » էն եիւքսէք	30—13½
» » էն չաղը	30—10
Բուսէլի չըմմն. ազչմ գրնա.	117—50
» » էն եիւքսէք	117—⅝
» » էն չաղը	117—⅜

ՊԱՆԳԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ

Ռէժի ազսիոնը Օս. լիր.	—
Միկարթի Ա.	0—20
» Բ.	—90
Թրամվայ	5—55
Ֆուխանս	1—35
Օպլիկասիոն Թրամվայ	496—
Ասիւրանս	3—85
Գորքորասիոն	0—07
Գոմմէրսիալ	0—09
Քրէտի Ֆոնսիէ էժիպսիէն	262—
Լորիսմ	78—
Պանգ Նասիոնալ ազ Կրեդ	416—
Թրանսվալ	140—
Բրխթըմ Թանվիլաթը	486—
Անասօլը չըմ ազսիոնը	11—15

ԱԳՋԷԼԷՐԻՆ ՖԻՑԱԹԸ

Օսմ. լիրաը 100 ղչ. ասն	ղչ. բր.
Պէյազ մէճիտիյէ ֆարգը	108—02
Մէթալիք	102—25
Ռեգիլիզ լիրաը	109—38
Ֆրանսզզ ալթունը	87—20
Բոլ	90—
Գրէտից ալթունը	51—06
Գարպոն գայէսի	8—63

ԷՎՐՕՊԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Լօնտրա 12 Նոյեմբեր

Ինկ. էհսամը Ինկ. լիրաը	93—31
Օսմ. էհսամը գաբանաը	27—87
» » Բ	54—54
« » Գ	30—87
Օսմանլը Պանգասը	13—50
Մբսրր Տուլ. մութթահէտ	107—50
Պուլկար իսթիգրազը	93—50
Դամպիռ Բարիզ 3 այ վասէտ	25—33¾
Թրանսվալ	5—50
Շարթրէթ	3—15

Պէրլին 12 Նոյեմ.

Բուսէլի չըմմնարֆ (մարգ)	123—70
Լօնտրա իւզերինէ գամպիո	20—270

Վիէննա 12 Նոյեմ.

Լօնտրա իւզերինէ գամպիո	239—30
Բուսէլի չըմմնարֆերի ֆր.	113—20
Օսմանլը Բէժի ազսիոնը	340—

Բարիզ 12 Նոյեմ.

Ֆրնս էսն. 3% ֆր.	99—77
Եէնի Օսմ. էհսամը գաբանաը	28—10
Բուսէլի չըմմնարֆերի	121—50
Իթալիա էհսամը	103—10
Բուխարիթ Թիւրք	559
Օսմանիյէ	—
Տուան Օթման	501—
Սբանեօլ	86—20
Թրանսվալ	139—
Էժիբսիէն իւնիֆիէ	108—30
Զարթրէթ	88—

ԳԱՄԳԻՕ

Լօնտրա	109—10
Բարիզ 3 այ վասէլի	23—
Ֆիօրէն Մանտա	21—91

)(43)(

ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ ՆԱՐԵԿ

ԳՐԱԲԱՐ ԲՆԱԳԻՐԷՆ ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ

ՔԱՍԻՄ

ՄԻՏԻ ԽՈՐԵՐԻԷՆ ԽՕՍՔ ԱՌ ԱՍՏՈՒԱԾ

Դուն՝ որ օձին որովայնը հողին վրայ սանելու դատապարտեցիր, պահապան-նոր տուրերը իրենց փորը չխօթեցիր, որպէս զի առուպած մարմնոյս ոսկոր-ները, գանձարանի մէջ պահուածի նման, կեանքի յարութեանը արժանա-ցընես։ Երկրին անդունդը չսուզեցիր զանոնք՝ —որ կործանած էին արդէն— երբ կը կնքէին փականքները չիրմին գերեզմանիդ, ուր ողջ էիր, որպէս զի յոյսիդ նշխարը իմ անձիս տապանակին մէջ հանգչեցնես։ Մնունդի սերմը չկրճատեցիր ու ամէնքը սպառելով ընաջինջ չըրի՛ր զանոնք, որ երկրաւոր մարմինի մը պէս գողցուած ու կոր-սուած հէկակեցին զքեզ. որպէս զի փրկուածներուն հաղորդակից ընես զիս անկորուստ և անմահս կերպով, որ ան-արժան եմ ընարուած բարիներուն հետ յիշատակուելու։ Մովսէս հանիին՝ (Ղովտին կնկան) հին հարուածին նման, քարէ արձանի չփոխեցիր մոլեգնած ու-բացողները, — որ զքեզ մատնելու և վատահամբաւելու համար Հօրդ նուէրի յատուկ դանձարանէն երկու անգամ դրամական կաչառ առին — որպէս զի Քու արիւնովդ փրկելով, հաստատուն վէմիդ վրայ կեցնես զիս, որ հաստատ եղէս խախտած և մահուան իշխա-նութեան ծախսուած եմ։ Երկին օրհ-նո՛ւած, դարձեալ օրհնուա՛ծ ամէն առ-թիւ միշտ օրհնաբանուած ես մինչեւ վերջը. ամէն։

Նոյն այն Հոգւոյն աղբիւրէն
մաղմանդերան ու սղբխման
հեղեղանդերան նո՛ր յաւելուածք։
Սրբոյ խորերէն խօսք առ Աստուած.

ԼԷ.

Ա՛զ ամէնուն Գթացո՛ղ, Բա-րերա՛ր, Գոյնա՛ծ ու ամէն բանի Կարո՛ղ, ինձ բարեր-դելու համար շնորհած պարե-գեներուդ վերը դատապար-գուած գումարատէրն թէեւ սակաւաթիւները շարադրելով հոս զե-տեղեցի, սակայն որքայազուն են ա-նոնք (Աստուածային պարգեւները) և ինքնակալներէ (սերած) իշխաններ (այս-օրինքն Աստուծմէ բղխած շնորհներ). զորութեան զաւակներ են ու վե-հերէն ծնած, մեծափառ են, լուսով նորոգուած և հրաշալիօրէն պատիւ ստացած։ Անոնք՝ (պարգեւները) յոր-թանակաւ վեր բարձրանալով՝ գեղեցիկ պսակներով զարդարուողներուն նման գանազան դրօշներով հռչակուած են, իրենց հետ թերելով օրհնաբանողներու անթիւ պետութիւններ (հրեշտակներ), որոնք բարեհամբոյր, հեզ, երջանիկ և խաղաղասէր են ու նաև Աստուծոյ հա-րազատներէն, այն(երկնային)նահանգնե-րէն՝ որոնց մասին մաղթեց Մարգարէն ըսելով. «ա՛վ Տէ՛ր արթնցուր Քու զօր-քերդ (հրեշտակներդ) ու մեզ ապրեցը-նելու եկո՛ւր»։ Անոնք՝ (Աստուածային պարգեւները) մեղքերը հալածելու և յուսահատութեան կարկուռը հալեցնե-լով փախցնելու մասին խիստ զօրաւոր են երկնային զօրքերու գունդին զօրա-պետէն (հրեշտակապետէն) աւելի, որ մաքառելու պաշտօն ունէր գիշերը վա-ղող ու մութը սիրողին (սատանին) դէմ, երբ առաջին անգամ հակառակեցաւ Աստուծոյ բարւոյն։ Եա՛ որ ակար թշնամի և ապերախտ ծառայ մ'եմ, Բարձրեալէն ինձաւելցուած այս քանի նորո-ներուն ամէնքը պատմելու կարողու-թիւնը չունիմ. իսկ եթէ մէկը խօսիլ հա-մարձակի. չատերէն քիչը միայն պիտի կրնայ ըսել, քան թէ բուն իսկութիւնը անոնց ամէնուն. այս առթիւ երբ ա-ռաջին նիւթը (հող) յիշէ, ուրկէ կազ-մուեցաւ, (Աստուածային) մեծ զորու-թեան հանդէպ, յաղթուելով պիտի ամքի ակար ու նկուն մէկու մը նման։

Բ. Այլ՝ թէպէտ և այսպէս գրեցի ու դարձեալ նոյնը կը վկայեմ թէ, Սաղմոսիդ կատարութեան հանդէպ հող եմ խակ ու թերի և թէ, անարժան եմ բարիքներուդ, սակայն ամէնքը լու-սաւորող, անմոռանա՛ն, գովուած և բազմաբեղուն Արարչութեանդ զորու-թենէն վարուած են սրտի կարծրու-թիւնները՝ արտադրութիւնք քու սա-տանին, որ կ'սպառնայ յուսահա-տական վհատութեամբ քարի նման խոպանացնել երկու աղբիւրները, զոր Տնկողը՝ բղխելու համար պատրաստեց իմ՝ զգայական եղեմի մէջ, որպէս զի ոռոգուելով ծաղկի իմ մէջս եղած ու կեանք բուսցնող պարտէզը բարե-գործութեան։ Ուրեմն՝ արդունքներս ցամքեցնելով նորանոր խաբեբայու-թեամբ, սոսկալի խորամանկութեամբ կրկին թող դուրս չհանէ զիս (սատա-նան) նախկին անմեղ վիճակէն (դրախ-տէն)։

Իսկ երբ հրաշագործութեամբ բարձ-րացած՝ կանգնի Աստուած հաշտարար և խաղաղեցնող աստուածներուն (Ա-ռաքեալներ, սուրբեր) մէջ, իրեն հետ պիտի բարձրացնէ նաեւ շնորհաց կտա-կը, որուն առջեւ կը ցնդին ամէն վը-նասակար խարդախութիւններն ու կար-ճամիտ սրտնեղութիւնները վէմէ պիտի լերան վրայ թափուած քիչ մը ջուրի կամ փչրուած հողի նման։

Գ. Արդ Յոյսս ըսածին պէս մար-դիկները չեն որ կը յանդիմանեն զիս, այլ վերին հրամայողիդ ամէն բան տեսնող աչքը՝ խղճիս մէջ մանելով կը ապշեցնէ զայն մեծ երկիւղով։ Կը դողամ սոսկումով ամէն դիպ. ուածականութենէ և կոտրած սըր-տով կ'ապաւինիմ Քու հաստատ յոյսիդ որ կենդանի է և անեղծ, որպէս զի ողորմութեամբ նայիս ինձ՝ կորսուելու պատիժին դատապարտուածի մը նման և երբ առանց պարարի, պարապ ձեռ-քով դէմս ելլիս երկնաւոր բարերարիդ. Քու անպատմելի փառքիդ երախտիք-ները ինձ հետ բերելով յիշեցնեմ Քեզ, որ ոչ զբաղելով կը մոռնաս ու կը քը-ննաս և ոչ ալ ակնթարթի ընդմիջու-մի մը չափ եղած մեղքի հեծեծանքը կ'անտեսես։

(Շարունակելի)

ՅԱՆԶՈՒՄԷ»ՆԻՆ ԹԷՖԻՐԴԱՍԸ (106)

ՄԻԽԹԱՆԹԸԳԸՆ ԷՍՔԱՐԸ

ՄԻՒԷԼԼԻՖԻ

ԲԻԷՐ ՏԷԼԳՈՒՐ

ԵԱՐԼ ՏԷ ՊՈՆՎԻԼ

Բոլիս պիրտէն պիրէ գալգուպ էլի-նի ալնընա վուրարագ.

—Լաքին բէք տէսն կէօրիւնիւսօրըմ ա՛, պու խալիս չօճուգլուգ տըր, պէն իսէ գալտըրըմ գուրտու միւճէրբէպ պիր իսթիւեար օլուսղըմ հալտէ եէնէ ալտանտըմ... քէնտիմի հաղըրլամըշ օլուսգլարը հաեալէեէ գարտրմըշըմ, ա՜հ, մէսէլա պու բէք գուվվէթլի պիր...

—Նէ՞ տիր։

Բոլիս Մ. Բէրնօլէնէ չիտէթլէ եագլաշուպ միսթանթըգա պօրճու օլուսղը բիաեէթի ունուտարագ, էլինի ալուպ գուվվէթլէ սըգար։

Միւսթանթըգ իսէ պունըն սեօյլէ-եէէեէի նէ օլուսղունը պիլէմէեուպ, եիւզիւնէ հէեէճան իլէ պագար իտի։

Պօվար.—Գաթիլ նէ՞ մէնֆաթա մէպի սուչը Մագսիմին իւղերինէ աթ-մըշ, նէ տէմէք իսթէտիեմի էեհէճ ան-լաեամատրնըզ։

Գաթիլին տրզուսը եալընըզ Մ. Ֆրօզօլը էօլտիւրիւպ՝ վէ ճիւրմիւնիւ սագլամագ օլմաեուպ, պու. տէլիգան-լընը բէնէյի ատալէթէ աթմագ իչուն ինթիխապ իտիլմիշ պիր խաեալ տրը։

Էկէր գաթիլ վէ եախօտ գաթիլէ-րին միւրատլարը՝ պու օլմաեա իտի, Մ. գօնթ տը Ֆրօզօլը նաչընը մէյտանտա պուռամագ իտիլ։

Ալչագլար անճագ պիզ գաթիլ թանրմագ իսթէտիքլէրի ատէմի պուլ-տուրմագ իչուն մուվաֆֆիգ իդ թաեին իտիպ, վէ պիզէ անճագ պու իղլէրի թանրմագ գուվվէթինի վէրմիշլէր։ Պու հիյլէեի Մագսիմին իւղերինէ եա-լընը էիւրմի աթմագ վէ քէնտիինի մանքիւմ իթմէք իչուն գուրմաեուպ, պու տէլիգանլընը նամուսընը պէր-պատ իթմէքտէ այրըճա մէնֆաթարը վար։

Միւսթանթըգ տա բոլիսին էլլէրինի սըգարագ.

—Տօղրու, բէք տօղրու սեօյլէեօր-սունը։

—Մ, Մագսիմին սուրէթը մարիէթի խուսուսիէթինէ տաիր քէնտի սա-տըգ տօսթու օլան մարքի տը Պօն-վիլէէն պէշգա քիմսէն իղտնաթ ա-լընապիլիր։

—Շիւպհէսիզ.

—Սօն թահգըգաթըմտա Մագսիմի տերաէսթ իթտեեմիզ խանէեի բէք աղ վագրթ էվվէլ իճար իթտեեինի վէ քէնտիսինին էքսէրիա վագրընը Բա-թիեօլարտա վալտէսինին խանէսին-տէ քէչի օլունմասընա, պիչարէնին մահվընը մուգարրէր պուլմուչլար. սրրգաթ իտէրէք բօլիս գօմիսէրինէ կէ-լիպ մահալէտէ սրրգաթ իտիլտիեինի խապէր վէրմիշլէր։

Շիւպհէսիզ պու. ատէ՝ էլէր պիր միւս-թանթըգընն վաղիֆէսի՝ ճինաեէթին իր-թիքտապ իտիլտիեի ալէաթը արամագ օլուսղունը քէմալիյլէ պիլիրէր իմէ։ էլէհալը տուզագ ուսթալըգը գուրուլ-մուշ օլուսղունտան տերունինէ իսթէ-տիքլէրի կիպի տիւշմիւշլուգ, սէօլտա-եիմ տօզրո՛ մը տը, միւսթանթըգ է-ֆէնտի։

—Էվվէթ մասլահաթը սուրէթը ճէրեանը պէօյէ օլմագ կէրէք տիր. պու իսթիխարա իթտեեիզիզ նէթիճէ-լէր տէ նազարա ալընուր իսէ չօգ միւշ-քիլաթա թէսատիւֆ իտէճէեիզ։

—Մ, մատամ քի պու իշ իչուն պանա այրընա պիր տրգագթլա չալըշ-մագըզը էմր իտիեօրսունըզ, պէն տէ պու եումաղը աչապիէճէեիմիզի տիզէ թէպշիր իտէրիմ։

—Պէն Բարիզի սիզտէն տահա ազ թանըրրըմ, չունքի եէնի կէլտիմ. պու-նուլա պէրապէր, գօնթ տը Ֆրօզօլը չէգտըզը գուսմարխանէի վէ օրատան չօգ ուզագ նաչընն պուլունտուղը Բա-թէնի գիլան կէգտիմ, պիր ճիւրմ իճ-բասը իչուն օ մահէլի՝ սահր մահալէ պիթթէրճէ ինթիխապ իտիլէրինտէն այրուճա պիր մէնֆաթարը օլուսղը անլաշըլըեօր։ Պունըն թէկարրիեթը-մըզա եարտըմը օլապիլէճէք տիր։

—Պէն սիզին էֆքեարընըզտա տե-եիլիմ միսթանթըգ էֆէնտի, օ մահէլի պուլուսուրուղունըզ վէճճէլ մախսուսէն ինթիխապ իթտիքլէրինի զանն իթմէմ, պէնտէնիզ անճագ գաթիլ պու մահէլէ սեվգ իթմիշ տիր տէեօրըմ։

Լաքին պունըն իչուն ճինաեէթին էն ուճագ ճիճէթինի լաեգըշլա թէֆ-թիշ վէ միսթալէա իթմէք իգթիզա ի-տէր։

(Տէվամ)

ԹԱԼԻՄԻ ԳՐԱԱԹ

Սոյն ընթերցարանին նիւթերը լրմ խնամօք ընտրուած են, թուղթն ու տպագրութիւնը խիստ մաքուր, գիրը դիւրամատչելի և լեզուն սահուն է։ Տղոց դիւրըմբռնելի ընելու համար պէք եղած տեղերը ձայնանիշեր (հարէքէ) դրուած են։ Օ, ու, է՝ և ֆ՝ հնչումն ունեցող «վաւ» գրին, ինչպէս նաեւ երբեմն «տաւ» գրի հնչումը ասուղ «թ» տառին համար յատուկ նիշեր հնարուած են, որպէս զի աշակերտք դիւրին կերպով և ճշդութեամբ կարենան արտասանել։ Գործածութիւնը ստիպողական եղած գիտական և գրական բառերուն ու յատուկ անուանց համար իւրաքանչիւր էջին տակ բառարան մը զետեղուած է։ Դասերն աշակերտաց մտքին մէջ տպաւորուած ըլլալն հաստատելու համար ալ ուսուցչաց կողմէ հարցումներ պատրաստուած է։ Վերջապէս թուրքերէն լեզուն սորվելու համար ամէն մասամբ յարմար գործ ըլլալուն, իսլամ և ոչ-իսլամ դպրոցները մուտք գտած և 31րդ տպագրութեան արժանացած է։

Ա. մաս տպագիր (նիւսէխ) 2½
Բ. » » » 2½
Գ. » » » 4
Ա. » ձեռագիրով (ըրգգա) 4

Մեծաքանակ գնողներուն զեղչ կ'ըլլայ, կը գտնուի հայ և օտար լեզուի գիրք ծախող գրավաճառաց քով։

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՈՆԿՐՈՒԱԶ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1857ԻՆ ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿՈՎ. ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ Ի ՊՈՒՏԱԲԷՍԹ

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼՆԵՐՈՒ ՎՃԱՐՈՒԱԾ 332,000,000 ՖՐԱՆՔ — ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՒՄԱՐ 114,000,000 ՖՐ. — ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼ ԳՈՒՄԱՐ 461,035,390 ՖՐԱՆՔ

Սոյն Ընկերութեան պայմանագիրն՝ Թուրքիոյ մէջ գործող միւս ընկերութեանց պայմանագիրէն, ԱՄԷՆԷՆ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐՆԵՐՆ ԵՆ

Ընկերութիւնը՝ կ'ապահովագրէ խիստ օգտակար պայմաններով ու անմրցելի գիներով։ = ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ի դէպ մահու և կենաց՝ չահաբաժնի մասնակցութեամբ և երաշխաւորեալ տոկոսի սակերով. որպէս նաեւ աղջկանց դրամագլխի ու մանչ տղայոց դրամագլխի կազմութեան, և ցմահ գանձելի տարեթոշակներու։

Կ'արժէ ուրեմն այլուր ապահովագրուիլ առաջ՝ անգամ մը Ընկերութեանս պայմանագիրն ալ՝ էնցրնել։

Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար, դիմել Ընկերութեան գրասենեակը, ՊՈԼԻՍ ՊԱՌՆԱԹԱՆ ԽԱՆ

Ընկերութեանս դրամատունն է ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ — ԸՆԴՀ. ԳՈՐԾԱԿԱԼ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱՄԱՐ — ՈՐԴԻՒՔ Ն. ՊԱՌՆԱԹԱՆԻ

ՆՈՐԹ ՊՐԻԹԻՇ ՐՈՊԷՐ ՎԷ ՃԻՒՐԷՔԵԱՍԸ

ՄԷՐՔԷՋ ՏԷԲՕՍԸ

Էսկի Զապթիյէ ճաssէխիճնէ Թօմսօճխանընտա

Տաեանըգլը, պիչմի վէ զէրաֆէթլէ մաա-ճրուֆ օլան արսլան վէ Թէրազիի խալիս Ինկիլիզ լաթիգ գալօշլարըմզ պու սէնէ տահա մէթին վէ զարիֆ պիր սուրէթաէ իմալ իտիլմիշ տիր։ Թօքատան սաֆտուն ալմագ իսթէյէն տիւքքեանճրլար էսկի Զապթիյէ ճատտէսինտէ Թօմսօն խանընտա քեահն մէրքէզ տէբօմզզա կէլուպ միւպայատ իյ-լէտիքլէրինտէ հէմ քէնտիլէրինի վէ հէմ տէ միւշ-թէրիլէրինի մէմնունն իթմիշ օլանագլար տըր։ Բէրաքէնտէ սուրէթիլէ միւպայատ իտէճէք օլան էհալիի միւհթէրէմ՝ պալէատէքի մարգա իլէ մէնգուշ օլան պի-րինի նէվ խալիս Ինկիլիզ լաթիք գալօշլարտան իշթիրա էյլէտիքլէրինտէ, հէր վէճէյլէ մէմնունն վէ միւսթէֆիտ օլանագլարը Թէէմին օլունուր. լաթիք գալօշ-լարըմզը՝ ումում լաթիք գալօշ տաթան տիւքքեանճրլարտա պուլունուր։

Ումում մէմալիքը շարգիյէ ճաեէնքէսի — ԿԷՏՕՐԼ 54—17

ԱԹԼԱՍ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ 1808ԻՆ

ԺՕՐԺ Գ. ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՕՐՈՎ

	Անգլ. ոսկի
Դրամագլուխ.—	3,437,000
Արկածելոց վճարուած.—	15,000,000

Այս ընկերութիւնը յանձնարարելի է իր գործառնութեանց ընդարձակութեան և վճարումներուն կանոնաւորութեան համար։

ԼԱ ՍԻԻՍ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Փոխադրութեան ճիւղ

Դրամագլուխ	5,000,000 ֆր.
Պահեստի դրամագլուխ	1,000,000 »

Ապահովագրութիւն Ծովի, Ցամաքի և Գետի ճամբորդութեանց Շոգենաւով Առագաստանաւով, Բեռնանաւով և երկաթուղով։ Դիւրամատչելի պայմաններ և սակագիներ։

ԶՈՒՐԻՑԵՐԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԿԱԾԻ ԴԷՄ

Վէնքէրբիւրի մէջ հիմնուած

Այս Ընկերութիւնը յանձնարարելի է իր շատ դիւրամատչելի պայմաններովը արկածներու մասին։

Գրասենեակ Պոլիս, Թոմսրն խան, թիւ 11

Դեր-Գործակալ ՆԻՇՈՂԱՆ ՅՕՐԴԱՆԵԱՆՑ — Ընդհ. Գործակալ ՅՕՐԴ ԿԱՊՈՒՐԱԼ

ԾԱՂԿԱԶԱՐ ԿԵՐՈՆՆԵՐ

ՏԻԿԻՆ Պ. Մ. ՀԻՒՍԷԻՆՃԵԱՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՀԱՐՍԱՆԵԱՑ ՄՈՄԵՐՈՒ ԶԱՐԴԱՐԱՆԱՑ

Կ. Պոլիս, Զաքմաքճըլար Եօգուշ, Մեծ Նոր Խանի մէջ, վարի յարկ, Թիւ 47։

ՆԱԽԿԻՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՄԵՍՐՈՊ ՀԻՒՍԷԻՆՃԵԱՆԻ

ՀԱՐՍԱՆԵԱՑ ՄՈՄԵՐՈՒ փառաւոր զարդարու�ներովը ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ եղած սոյն վաճառատան մէջ պատրաստ կը գտնուին ամէն տեսակ մեսաքս երիզ, լեմոն ծաղիկ, կրլանդ, քողք, ձեռնոց, մնուշկ, արծաթապատ ափսէ և մկրատ-թեան հագուստ։

Անգամ մը կ'արժէ այցելել սոյն վաճառատունը տես-նելու համար ապրանաց տեսակի ճոխութիւնն ու աղնու